

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GİTAR EĞİTİMİNDE TEKNİK HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ
ÖĞRENCİLERİN DEŞİFRE BECERİLERİNE VE DÖNEM İÇİ
BAŞARILARINA ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Mustafa Cem KAYNAR

TRABZON
Aralık, 2024

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GİTAR EĞİTİMİNDE TEKNİK HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ
ÖĞRENCİLERİN DEŞİFRE BECERİLERİNE VE DÖNEM İÇİ
BAŞARILARINA ETKİSİ**

Mustafa Cem KAYNAR
ORCID: 0009 - 0006 - 9225 - 4973

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünce
Doktora Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU
ORCID: 0000 - 0003 - 0064 - 9144

TRABZON
Aralık, 2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Mustafa Cem KAYNAR

27 / 12 / 2024

ÖN SÖZ

Gitar, günümüz dünyasında popülerliği giderek artan ve müzik eğitiminin önemli bir parçası haline gelen bir çalgıdır. Mesleki müzik eğitiminde sıkça tercih edilen gitar, öğrencilerin müzikal ifade becerilerini geliştirmelerine, teknik yetkinlik kazanmalarına ve performanslarını iyileştirmelerine olanak sağlar. Bu bağlamda, teknik hazırlık çalışmalarının, gitar eğitiminde deşifre becerilerinin gelişimi üzerindeki etkisi büyük bir öneme sahiptir.

Bu araştırma, gitar eğitimi sürecinde uygulanan teknik hazırlık çalışmalarının, öğrencilerin deşifre becerilerini ve dönem içi başarılarını nasıl etkilediğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, müzik eğitimi alanında, özellikle gitar çalgısı eğitime yönelik öğretim yöntemlerinin etkinliğini artırmaya yönelik katkılar sunmayı hedeflemektedir.

Çalışma sürecinde değerli bilgi ve tecrübeleriyle çalışmamın her aşamasını yönlendiren danışman öğretmenim Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU'ya, değerli öğretmenim Prof. Dr. Cahit AKSU' ya, fikirleriyle araştırmaya yön veren değerli öğretmenim Prof. Dr. Erhan DURUKAN'a, araştırma yapmama yardımcı olan öğretmenim Öğr. Gör. Aytaç KÖKTÜRK'e ve uzman görüşleri konusunda yardımcı olan bütün akademisyenlere sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışmanın deneysel bölümünde sabırla sürecin içerisinde yer alan Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin hepsine saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum. Her zaman sabırla yanımda desteğini esirgemeyen sevgili eşim Ezgi KAYNAR'a ve tüm aileme sonsuz teşekkürlerimi sunmaktan mutluluk duyarım.

Aralık, 2024

Mustafa Cem KAYNAR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	3
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	3
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1. 5. Tanımlar	4
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	6
2. 1. 1. Çalgı Eğitimi.....	6
2. 1. 2. Gitar Eğitimi	7
2. 1. 3. Gitar Eğitiminde Teknik	9
2. 1. 4. Deşifre Becerisi.....	10
2. 1. 5. Gitar Eğitiminde Başarı	11
2. 2. İlgili Araştırmalar.....	12
2.. 2. 1. İlgili Yerli Araştırmalar	12
2. 2. 2. İlgili Yabancı Araştırmalar	16
2. 3. Literatür Taramasının Sonucu.....	18
3. YÖNTEM.....	20
3. 1. Araştırmanın Modeli	20
3. 2. Araştırma Grubu	20
3. 3. Verilerin Toplanması	21
3. 4. Veri Toplama Araçları	22
3. 5. Veri Toplama Süreci	23
3. 6. Verilerin Analizi	26
4. BULGULAR	28
4. 1. Deşifre Becerilerine Yönelik Bulgular.....	28
4. 2. Dönem içi Başarıya Yönelik Bulgular	29

4. 3. Deşifre Becerileri ve Dönem içi Başarı Karşılaştırmasına Yönelik Bulgular	30
4. 4. Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular	31
5. TARTIŞMA	35
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	38
6. 1. Sonuçlar	38
6. 2. Öneriler	39
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	39
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	39
7. KAYNAKLAR.....	40
8. EKLER.....	44
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	62

ÖZET

Gitar Eğitiminde Teknik Hazırlık Çalışmalarının Öğrencilerin Deşifre Becerilerine ve Dönem İçi Başarılarına Etkisi

Bu araştırmanın amacı, gitar eğitiminde teknik hazırlık çalışmalarının öğrencilerin deşifre becerileri ile dönem içi başarılarına etkisinin tespit edilmesi ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesinin yapılmasıdır. Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma yaklaşımları kullanılmıştır. Araştırma bu hali ile karma araştırmalar kapsamındadır. Nitel veri olarak ön-test ve son-test ölçümlerine yönelik hazırlanan deşifre etütler için uzman görüşleri alınmış ve uygulama sonrasında öğrencilerden görüşler alınmıştır. Nicel veriler ise araştırmanın deneysel yönteminin uygulanması sonucunda belirlenmiştir. Deneysel süreçte tek gruplu öntest-sontest deseninden faydalanılmış ve bunun için öğrenciler seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği programında 2022-2023 eğitim öğretim yılında öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar olan 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın verilerini oluşturmak, uygulamaya başlayabilmek ve gitar eğitiminde teknik hazırlık çalışmalarını oluşturabilmek adına ilk olarak uzman gitar eğitimcilerinden görüşler alınmıştır. Uzman görüşleri yardımıyla araştırmacı tarafından oluşturulan teknik hazırlık çalışmaları son haline getirilmiş ve uygulamalar yapılmıştır. Uygulamalarda ilgili dönem başında çalışma grubuna ön test uygulanmış, daha sonra hazırlık çalışmalarına yönelik süreç takip edilmiş ve sonrasında son test uygulanarak süreç tamamlanmıştır. Öğrencilerin süreç hakkındaki görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel verileri içerik analizi yöntemiyle, nicel verileri ise yaygın kullanılan bir istatistiksel analiz programı aracılığıyla Wilcoxon testi uygulanarak analiz edilmiştir. Araştırma neticesinde, nicel verilerin analizinde son-test lehine anlamlı farklar tespit edilmiş ve nitel bulgularında değerlendirilmesi neticesinde teknik hazırlık çalışmalarının öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirdiği ve dönem içi başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar, gitar eğitiminde teknik hazırlık çalışmalarının, deşifre becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin başarısını artırmada önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalgı Eğitimi, Klasik Gitar Eğitimi, Deşifre Becerisi, Öğrenci Başarıları

ABSTRACT

The Effect of Technical Preparation Exercises on Students' Sight-Reading Skills and In-Term Achievements in Guitar Education

The purpose of this research is to determine the effect of technical preparation studies in guitar education on students' sight-reading skills and success during the semester and to evaluate it in line with student opinions. Both quantitative and qualitative research approaches were used in the study. In this form, the research is within the scope of mixed research. Expert opinions were received for the deciphering studies prepared for pre-test and post-test measurements as qualitative data, and opinions were received from the students after the application. Quantitative data were determined as a result of the application of the experimental method of the research. In the experimental process, a single-group pre-test post-test design was used and students were selected for this. The study group in the research consists of 2nd, 3rd and 4th grade students studying at Trabzon University Fatih Faculty of Education Music Teaching program in the 2022-2023 academic year and whose individual instrument is guitar.

In order to create the data of the research, to start the application and to create technical preparation studies in guitar education, opinions were first obtained from expert guitar educators. With the help of expert opinions, the technical preparation studies created by the researcher were finalized and applications were made. In the applications, a pre-test was applied to the study group at the beginning of the relevant semester, then the process for the preparatory work was followed, and then the process was completed by applying the post-test. Students' opinions about the process were collected and evaluated with a semi-structured interview form. The qualitative data of the study were analyzed by content analysis method, and the quantitative data were analyzed by applying the Wilcoxon test through a widely used statistical analysis program. As a result of the research, significant differences were detected in favour of the post-test in the analysis of the quantitative data, and as a result of the evaluation of the qualitative findings, it was concluded that technical preparation studies improved sight-reading skills and positively affected the students' success in the semester. The results obtained show that technical preparation studies in guitar education play an important role in improving sight-reading skills and increasing students' success.

Keywords: Instrument Education, Classical Guitar Education, Sight-reading Skill, Student Achievements

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Frekans Sayıları.....	21
2.	12 Haftalık Uygulama Planı	24
3.	Ön-Test ve Son-Test Videolarına Ait Kodlamalar Örneği.....	25
4.	Ön-Test ve Son-Test Videolarının Kodlamalarına İlişkin Örnek Puanlama Anahtarı	25
5.	Uzmanlar Arası Korelasyon Sonuçları	27
6.	Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 1. ve 2. Performanslara Yönelik Uzman Puanlamalarının Ortalamaları	28
7.	Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 1. Performans Puanlarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları	28
8.	Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 2. Performans Puanlarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları.....	29
9.	Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarının Genel Ortalamalarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları	29
10.	Katılımcıların 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi Ders Başarı Puanları.....	30
11.	Öğrencilerin Dönem İçi Vize ve Final Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	30
12.	Deşifre Puanları ile Başarı Notları Korelasyon Tablosu	30
13.	Deşifre Puanları ile Başarı Notları Kısmi Korelasyon Sonuçları	31
14.	“Deşifre Becerilerini Geliştirmek İçin Yapılan Ödev ve Ders İçi Çalışma Uygulamalarının Size Katkı Sağladığını Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	31
15.	“Gitar ile Deşifre Çalışması Yapmak Sizce Önemli ve Gerekli Midir?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	32
16.	“Düzenli Deşifre Çalışması Yapılıyor Mu?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri	32
17.	“Sizce Deşifre Çalışması Yapmak Genel Olarak Teknik Gelişime mi Müzikal Gelişime mi Yoksa Her İkisine mi Katkı Sağlar?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri	33

18.	“Sizce Gitar Derslerinde Deşifre Çalma Çalışmalarına Yer Verilmeli midir? Neden?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri	33
-----	---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Çalışma grubunun sınıf düzeyine göre dağılımları.....	21

1. GİRİŞ

Müzik eğitiminin önemli bir bileşeni olan çalgı eğitimi, insanların müzikal ifade ve sanatsal becerilerini geliştirme konusunda önemli bir yere sahiptir. Müzikal ifade konusunda yaratıcılığın ve teknik anlamdaki ustalığın gelişmesi, disiplinli bir çalışma sürecini gerektirmektedir. Karmaşık melodilerin ve armonilerin seslendirilmesi, müzik eğitimi kalitesinin artmasına olanak sağlar. Çalgı eğitimindeki müzik üretim ve icra konusu zengin bir müzik ortamı oluşturur. Diğer yandan, insanların müzikal becerilerine katkıda bulunduğu gibi, onların disipline olması konusunda ve sosyal gelişimlerinde etkili olabilir. Uçan'a (2005, s. 15) göre, müzik eğitimi, bireylerin davranışlarında olumlu değişiklikler yaparak, onların sanatsal, kültürel ve toplumsal gelişimlerine katkıda bulunabilir. Bu katkı genel olarak toplumda enstrüman dersleri ve çalgı eğitimi ile karşılık bulmaktadır. Çalgı eğitimi süreçlerinde insanlar, kültürel geçmişleri, kişisel zevkleri ve müzikal tercihleri doğrultusunda farklı enstrümanlar tercih edebilir. Yaygınca tercih edilen çalgılardan biri de gitardır.

Gitar, insanların duygularını sanatsal bir anlatımla ortaya koyabilecekleri zengin ve güçlü bir çalgıdır. Erim ve Yöndem'e (2007) göre, gitar, zamanla dünyanın en popüler çalgıları arasında yerini almıştır. Say'a (2009a, s. 193) göre ise, birçok müzik türünde kullanılabilen, kolayca taşınan, ezgi ve armonin seslendirilmesine olanak veren ve kendine has tınısı sebebiyle yaygınca tercih edilen bir çalgıdır. Birçok kültür ve müzik türünde yaygın bir kullanım alanına sahip olması sebebiyle, gitar çalmanın eğitimi de bu evrensel enstrümanın popülerliğini ve önemini vurgulamaktadır. Gitar eğitim süreci, en temel seslerin çalınmasıyla başlar ve zamanla öğrencilere en karmaşık eserleri çalabilme yeteneği kazandırır. Gitar çalmayı veya gitar eğitimi meslek edinmiş bir kişi, çalgısını çalma konusunda yetkin olmalı, zorluk seviyesi yüksek eserleri seslendirebilmeli ve gerektiğinde müzik eğitimi sürecinde etkin bir şekilde kullanabilmelidir. Ergin'e (2016) göre gitar eğitimi, mesleki ve özengen müzik eğitiminde kullanılmaktadır. Teknik ve müzikal becerilerin öğrenilmesi için, gerekli etütlerin, doğru duruş ve tutuş biçiminin, eserlere yönelik yöntem ve tekniklerin etkin kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Gitar eğitimi, her çalgıda olduğu gibi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerilerin etkin bir şekilde kullanıldığı bir süreçtir. Yalçın ve Albuz'a (2010) göre, "gitar eğitiminde müzikal yönden gelişimi sağlayacak temel davranışlar bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlardır".

Gitar eğitimi belirtilen avantajlı özellikleri sebebiyle çalgı eğitimi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Çalgı eğitiminin bilimsel ve yoğun bir şekilde yapıldığı yerler, genellikle mesleki müzik eğitimi veren yüksek öğretim kademesindeki müzik eğitimi bölümleri ve konservatuarlardır. Bu okullarda verilen gitar eğitimi genel müzik eğitimi veya özengen müzik eğitimi dahilinde verilen gitar eğitime nazaran daha karmaşık ve üst düzeyde olduğu söylenebilir. Gitar eğitimi süreci,

bilimsel teknik ve yöntemlerle yürütüldüğünde gelişim konusunda yol katedilebilir. Erim ve Yöndem (2007) çalışmalarında, gitar eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler konusunda görüşlerin çok olduğundan ve metotların fazlalığından bahsetmektedir. Gitar çalma konusunda uygun metot ve teknikler kullanılması, çalma becerilerindeki eksikliklerin giderilmesine yönelik etkili olabilir. Gitar çalma veya çalışma sırasında birçok beceri kullanılmaktadır. Bu becerilerden bir tanesi de deşifre becerisidir.

Say (2009b, s. 147) deşifre etmeyi, “Notaları okumak ve seslendirmek. İtalyanca a prima vista=nota okumak” şeklinde tanımlamaktadır. Kurtuldu’ya (2014) göre deşifre becerisi, müzik eğitiminde öncelikli edinilmesi gereken, müzikal faaliyetlerin bütün aşamalarında katkı sağlayan ve önemli ölçüde ihtiyaç duyulan bir beceridir. Öztutgan ve Akbulut’a (2019) göre yabancı kaynaklarda ‘sight-reading’ şeklinde tanımlanan deşifrenin temelini okumak oluşturur. Kopiez, Claus, Uwe ve Ji (2006) deşifre becerisinin, bütün müzisyenlerin ihtiyaç duyduğu temel becerilerden biri olduğunu belirtmektedir. Bir müzisyen için deşifre becerisinin önemli olduğu birçok araştırmacı tarafından vurgulanmaktadır. Daha önce çalışılmamış bir müzik eserinin notalarının, müzisyen tarafından öğrenilme sürecinde ilk devreye giren becerilerden bir tanesi deşifre becerisi olduğu düşünülebilir. Müzik notasyonunun deşifre aşaması kolaylaştıkça, müzisyenin üzerinde çalıştığı müziği öğrenme hızı artacaktır. Bu sürecin kolaylaşıp hızlanması, deşifre becerisinin gelişimine bağlı olabilir. Küpana (2012), “Deşifre, hızlı ve doğru nota okumaya ve müziği öğrenmeye yardım eder”. Daha önce öğrenilmemiş bir müzik notasyonunda, notaların, tartımların, artikülasyon işaretlerinin çözümlenmesi ve aynı zamanda enstrüman ile seslendirilmesi deşifre etme sürecini oluşturur. Waters, Townsend ve Underwood’a (Waters, Townsend, & Underwood, 1998) göre nitelikli bir deşifre becerisi, desen tanıma becerisi, tahmin becerisi ve işitme becerisi gibi bazı becerilerin geliştirilmesiyle mümkün olabilir. Buradan hareketle deşifre becerisinin geliştirilebileceğini ve deşifre becerisinin gelişmesiyle birlikte gitar eğitimi sürecinin daha etkili sürdürülerek çalma becerilerine katkıda bulunabileceği söylenebilir.

Bingöl’e (2013) göre, gitar eğitiminde kullanılan çalmaya yönelik izlenen yol, metot ve beceriler gitar tekniği olarak adlandırılabilir. Seslendirme hareketleri ve bu hareketlere yönelik her türlü metot gitar tekniği kapsamında değerlendirilebilir. Erim ve Yöndem’e (2007) göre, gitar tekniği konusunda birçok farklı metot, fikir bulunmakta ve bunların zaman içerisinde gelişim göstermeye devam etmektedir.

Teknik çalışmalar yapmak, enstrüman çalma becerilerini iyileştirmeye yönelik başarılı sonuçlar verebilir. Gitar eğitim sürecini etkili kılabilen bir beceri olan deşifre becerisine yönelik teknik çalışmalar yapmak, öncelikle deşifre becerisinde gelişim sağlayarak gitar çalma konusundaki başarıya etki edebilir. Gitar eğitiminde, iyi bir deşifre becerisine sahip icracı, birçok etüt ve eseri kısa zamanda öğrenme potansiyeline sahip olabilir. Gitar eğitimi alan bir öğrenciden, gitar çalma becerilerinin gelişmesi, daha karmaşık etüt ve eserlerin seslendirilip yorumlanabilmesi beklenir. Bu

beklentilerin gitar eğitimi dahilinde gerçekleşmesi durumunda, gitar öğrencisinin başarı gösterdiği kabul edilebilir. Gitar çalma konusunda gerekli kazanımların edinildiği ve tekniksel ve müzikal ifade konusunda gelişim gösterildiği düşünülebilir.

Neticede, deşifre becerisini geliştirmeye yönelik teknik çalışmalar yapmak, deşifre becerisine katkı sağlayarak gelişime sebep olabilir. Geliştirilen deşifre becerisi, gitar çalma becerilerinin iyileşmesine sebep olarak, gitar eğitiminde başarı sağlamaya yönelik önem arz etmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, gitar eğitiminde teknik hazırlık çalışmalarının öğrencilerinin deşifre becerileri ile dönem içi başarılarına etkisinin tespit edilmesi ve öğrenci görüşleri doğrultusunda sürecin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma sonucunda ulaşılmaması planlanan alt amaçlar da şu şekildedir:

1. Gitar eğitiminde kullanılabilecek teknik hazırlık çalışmalarının oluşturulması.
2. Gitar eğitimindeki kullanılacak teknik hazırlık çalışmalarının gitar eğitiminde deşifre becerilerine ve başarı durumlarına etkilerinin değerlendirilmesi.
3. Teknik hazırlık çalışmaları ve uygulama sürecinin öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Araştırmadaki ana amaç ve yukarıda vurgulanan alt amaçlar kapsamında da şu sorulara cevap aranmıştır.
 - Çalışma grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasındaki deşifre becerilerinin gelişiminde manidar farklılık var mıdır?
 - Çalışma grubundaki öğrencilerin uygulamanın yapıldığı dönemdeki gitar dersi başarılarında gelişme var mıdır?
 - Çalışma grubundaki öğrencilerin deşifre becerilerinin gelişimi ile dönem içi ders başarıları arasında ilişki var mıdır?
 - Çalışma grubundaki öğrencilerin hazırlık programı ve yapılan uygulama hakkındaki görüşleri nasıldır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Müzik eğitimi sürecinde çalgı eğitimi önemli bir yere sahiptir. Ülkemizdeki müzik öğretmenliği programlarında müzik öğretmeni adayları yetiştirilmektedir. Gitar çalgısı, müzik eğitiminde; kullanım kolaylığı, ekonomikliği ve eşlik enstrümanı olarak kullanılabilirliği sebebiyle yaygın şekilde tercih edilen bir çalgıdır. Bireysel çalgısı gitar olan müzik öğretmenliği öğrencilerinin, gitar eğitimi sürecinde uygulanacak olan teknik hazırlık çalışmalarının, deşifre becerilerine katkı sağlaması açısından incelenmesi ve öğrencilerin görüşleri açısından değerlendirilmesi başarıyı etkileyebilir. Elde edilen sonuçlar olumlu olursa, öğrencilerin araştırma sürecinde uyguladıkları

teknikleri kullanarak gitar eğitim süreçlerine devam etmesi beklenebilir. Gitar eğitimi sürecinde planlanan hazırlık programının öğrencilerin deşifre becerilerine ve aynı zamanda dönem içi başarılarına katkı sağlayıp sağlamayacağı konusu bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Gitar eğitiminde başarıyı doğrudan etkilediğine literatürde rastladığımız deşifre süreçlerini geliştirmek ve bu süreçte kalıcı ve örnek hazırlık çalışmaları ile destek vermek açısından araştırmanın önemli olduğu da varsayılmaktadır. Bu araştırma, olumlu sonuçlar doğrultusunda mesleki müzik eğitiminde daha başarılı bir süreç geçirilebilmesi adına bir seçenek olabilir. Güzel sanatlar liselerinde, konservatuarlarda, güzel sanatlar fakültelerinde ve müzik öğretmenliği programlarında öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar olan öğrenciler, gitar eğitimi sürecinde bu araştırmanın sonuçlarından yararlanabilir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma; gitar eğitimi, gitar eğitiminde başarı ve deşifre becerisi konuları ile sınırlıdır.
2. Araştırma; eğitim fakültesi düzeyinde ve müzik öğretmenliği programında eğitim alan gitar öğrencileri ve bu kapsamda çalışma grubunu teşkil eden öğrenciler ile sınırlıdır.
3. Araştırma; görüş alma formu ile çalışma grubundan toplanan veriler ile sınırlıdır.
4. Araştırma; çalışma grubu ile uygulanan deneysel çalışmada oluşan veriler ile sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırma için tercih edilen araştırma grubunun, deneysel süreçte veri toplama amacı için yeterli olduğu varsayılmıştır.
2. Çalışma grubu öğrencilerinin uygulama aşamasında ve görüş sunma aşamasında samimi oldukları varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Çalgı Eğitimi: Çalgı eğitimi, bireylerin çalgı aracılığıyla motor, bilişsel ve duygusal davranışlarında olumlu yönde değişimler oluşturmayı ve bu nitelikte yeni davranışlar kazandırmayı hedefleyen bilinçli bir süreçtir (Akkuş, 2000).

Gitar Eğitimi: Gitar eğitimi, öğrencinin teknik, müzikal ve repertuar gelişimini sağlayan, kademeli ve sistematik bir yaklaşım sunarak bireyin performans kapasitesini artırmayı amaçlayan bir süreçtir (Wuestefeld, 2007).

Başarı: Başarı, bireyin belirlenen hedeflere ulaşma sürecinde bilgi, beceri ve davranışlar kazanması; sosyal, kültürel, sportif ve akademik alanlarda bir bütün olarak değerlendirilmesi gereken bir süreçtir (Avcı, 2016).

Deşifre: Deşifre, müzisyenin yazılı notasyonu ilk görüşte okuyup teknik ve müzikal unsurları anında icra edebilme becerisidir (Kopiez vd., 2006).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırmanın bu bölümünde Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar olan öğrenciler ile teknik hazırlık çalışmalarının, deşifre becerilerine ve dönem içi başarılarına etkilerine yönelik yapılan çalışmalar incelenmiştir. Çalgı eğitimi, gitar eğitimi, deşifre becerisi, teknik hazırlık çalışmaları ve gitar eğitiminde başarı konularında ele alınmış bilimsel çalışmalara yönelik bir literatür taraması yapılmış ve bu taramaya göre bazı temel kavramlar, ilkeler ve genellemelere yer verilmiştir.

2. 1. 1. Çalgı Eğitimi

Say (2009b) çalgı çalmayı kısaca, “Çalgıyla müzik yapma edimi” şeklinde tanımlamaktadır (s. 124). Çalgı çalmayı öğrenme etkinliklerin tümüne çalgı eğitimi denilebilir. Akkuş (2000) çalgı eğitimini, “çalgı yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da bu nitelikteki yeni davranışlar kazandırma sürecidir” şeklinde tanımlamaktadır. Çalgı çalabilmek, bilişsel duyuşsal ve devinişsel alanların hepsinin faal olduğu bir beceri türüdür. Fenmen'e (1997) göre, çalgı çalmada başarılı olabilmek için; beğeni tarzımızın, bedensel becerilerimizin, kültürümüzün, hayal gücümüzün bilgilerimizin güçlü olması gerekmektedir. Bu özellikler birbirini destekleyen özelliklerdir. Bazılarının eksikliğinde başarı ulaşma konusunda sorunlar oluşabilir (s. 25).

Müziği anlayabilmek ve teorik birikim oluşturabilmek için, birey bilişsel davranışlar sergilemek durumundadır. Müzik, her bireyde farklı duygular uyandırabilir. Çalgı eğitiminde, müzikal ifadenin güçlenerek duygu aktarımının yapılabilmesi için duyuşsal davranışlar gereklidir. Devinişsel davranışlar ise çalgılar aracılığıyla sesleri üretmemize olanak sağlamaktadır. Eğitim süreci dahilinde, motor hareketlerin belirli yöntem ve tekniklerle geliştirilerek, çalgıyı çalma konusundaki becerinin artması sağlanabilir. Görüldüğü üzere çalgı çalma ve çalgı eğitiminin karmaşık bir süreç olduğu söylenebilir. Çilden'e (2006) göre, çalgı eğitimi farklı boyutlara sahip olması sebebiyle, süreç içerisinde güçlükler ve sorunlarla karşılaşılabilir. Özen'e (2004) göre, çalgı eğitiminin amacı müzik bilgilerini artırmak ve müzik yaptırabilmektir. Çalgı eğitiminde yaygınca kullanılan ve dünyada kanıtlanmış yöntemlerin bazıları; Suzuki, Kodaly, Carabo-Cone, Dalcroze ve Orff olarak söylenebilir.

Bağlı solmizasyon, el işaretleri ve ritim heceleme gibi temel teknikleri bünyesinde bulunduran Kodaly yöntemi sayesinde, tonalitelerde nota okuma ve ritim becerisini gelişmesine katkı

sağlamaktadır. Suzuki yönteminde, bebeklik çağlarında çalgı eğitimine başlamanın etkisi, nota eğitimin erken yaşlarda öğrenilmesi, çalgılarla birlikte grup halinde performans sergileme gibi özellikler bulunmaktadır. Orff yönteminde, ritim öncelikli tutularak oyun tekerleme ve şarkılara ritim çalgılarıyla eşlik edilir. Orff çalgıları arasında hem ritim hem de melodi üretenleri de bulunmaktadır. Öğrenciler çalgıları ile doğaçlama yapma deneyimlerinde bulunarak, müzikte doğaçlama konusunda gelişim sağlamaktadırlar (Tarman, 2016, s. 57). Bu yöntemlerin, çalgı çalma becerilerini geliştirecek ve süreci etkili kılacak özelliklere sahip olduğu düşünülebilir.

Bu bağlamda, çalgı eğitiminde farklı yöntem ve metotlar kullanılır. Farklı birçok yöntemin kullanılmasıyla birlikte, temel amacın çalgı çalmayı öğrenmek ve öğrenme aşamasını verimli geçirebilmek olduğu söylenebilir. Ericsson, Krampe ve Tesch-Römer'e (1993) göre, çalgı eğitiminde başarıya ulaşmanın yolu, bireysel beceriden daha çok doğru yöntem ve tekniklerle çalışmaktan geçmektedir (aktaran Özmenteş, 2013, s. 440).

2. 1. 2. Gitar Eğitimi

Anadolu'da yapılan kazılar sonucunda, M.Ö 1400'lü yıllara ait gitar görünümündeki çalgılara ait bulgular, gitarın çok eski bir tarihi olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bulguların bulunduğu bölge sebebiyle, gitar için Hitit gitarı olarak tanımlama yapılmıştır. Gitarın tarihine yönelik yapılan başka araştırmalar, M.Ö. 400'lü yıllarda Romalı ve Yunanlılar tarafından kullanılan gitar benzeri çalgılar, modern gitar çalım tekniklerine benzer tekniklerle çalındığını göstermiştir (Kanneci, 1988, s. 4). Gitarın atası olarak kabul edilen lavta (ut, ud), Sümerler, Babiller ve Mısırlılar tarafından kullanılmış ve Arap gezginlerin şiirlerine eşlik etmek için kullandıkları bir çalgı olmuştur (Tez, 2022, s. 99). Arapların etkileşimleri sebebiyle, ud çalgısının biçimsel olarak değişmiş hali olarak İspanya'da ortaya çıkan gitar, biçimsel olarak bugünkü halini 15. yüzyılın sonlarında aldı. 19. yüzyılda, amatör çalgısı olmaktan çıkarak, klasik çalgılar arasında kabul edilmeye başlandı (Sözer, 1996, s. 301). Gitar, tarihsel sürecinde form olarak birçok kez değişiklik göstermiştir. Yaklaşık 3300 yıldır çeşitli değişikliklere uğrayan bu telli çalgı, 1863 yılında Antonio Torres Jurado tarafından modern görünümüne ulaşmıştır (Kanneci, 1988, s. 4). Gitar ve türevi çalgıların, farklı birçok topluluk tarafından kullanılması, köklü bir tarihe sahip olması ve zaman içerisinde geliştirilmesi sebebiyle insanlar için önemli olduğu düşünülebilir. Say'a (2009b) göre gitar çalgısı, dünyanın farklı yerlerinde, biçimsel ve kullanım amacı olarak farklılıklar göstermektedir. Ukulele, balalayka, banjo vb. çalgılar gitar ailesinin üyeleri olarak bu farklılıklara örnek verilebilir (s. 223). Biçimsel ve kullanım amacı olarak farklılıklar gösteren bu çalgının tarihi çok eskilere dayandığından, zaman içerisinde formal değişikliklerle birlikte, çalma yöntem ve teknikleri değişiklik göstermiş olduğu söylenebilir. Günümüzde gitar çalgısı, gelişen teknolojiye paralel olarak değişmeye devam etmekte. Elektrikli gitar, bas gitar, akıllı gitar vb. çalgılar bunlara örnek olarak gösterilebilir. Gelişen dünyada değişimlere uğrayan gitar, çalım teknikleri, yöntemler ve metotlar açısından değişikliklere uğrasa da

kendine has tınısı, melodi ve armoni üretme bakımından zenginliği gibi özelliklerini korumaktadır. Zaman içerisinde birçok değişiklikle birlikte gitarın eğitim süreçlerinde farklılıklar olduğu söylenebilir.

Yalçın ve Albuz'a (2010) göre gitar eğitimi, "Bireye gitar öğretimi yoluyla amaçlı, planlı, düzenli ve yöntemli olarak müziksel davranış kazandırma, kazanılmış davranışlarında belirli değişiklikler oluşturma ve geliştirme sürecidir" (s. 36). Gitar çalma konusunda gelişim gösterebilmek için yöntemli ve disiplinli bir şekilde çalışma yapmak gereklidir. Telli bir çalgı olan gitarın çok sesli müzik yapabilme özelliği, gitarı çalmasını tekniksel anlamda daha karmaşık hale getirmektedir. Elmas'a (1994) göre, "Gitar öğrenmek isteyen kişi bilinçli ve sistemli bir çalışma alışkanlığına sahip olmalı, hırslı ve kararlı olarak sabırla çalışmalıdır". Gitar, insanlar tarafından tercih edilen ve sevilen bir çalgı olması sebebiyle, özengen müzik eğitiminde ve mesleki müzik eğitiminde yaygınca kullanılmaktadır. Çalgının giderek popülerleşmesi, gitar eğitimi konusundaki araştırmaların artarak yeni yöntem ve tekniklerin arayışına sebep olmaktadır. Mesleki müzik eğitimi kurumlarındaki gitar eğitim sürecinde, daha yetkin gitar eğitimcileri yetiştirmek amaçlanmaktadır (Uyan, 2012). Gitar eğitiminde, geçmişten günümüze birçok metot kullanılmaktadır. Bu metotlar sistemli ve planlı şekilde çalışmalar yapmayı sağlayarak gitar çalma becerisini geliştirmeyi amaçlar. Gitar eğitiminde birçok farklı yöntem ve teknik uygulanarak hedeflere ulaşmaya çalışılabilir. Gitar çalmadaki tekniksel zorlukların aşılabilmesi için uygun çalışma yöntemlerinin seçilmesi önemli olmaktadır. Özyörük ve Özgür'e (2018) göre, gitar literatüründeki önemli metot yazarları:

Tarihsel süreçte Carulli, Carcassi, Guillian, Sor, Aguado gibi gitar dünyasının temel taşı olan isimlerin geliştirdiği metotlar, günümüzde yazılmış modern metotlarla birlikte halen kullanılmaktadır. Bugün Duncan, Glise, Noad, Shearer, Ryan gibi önde gelen gitarist -besteci- eğitimcilerin sundukları yayınlarla, modern gitar tekniği ve eğitimi hızla gelişip ilerlemektedir (s. 85).

Elmas'a (1994) göre, ülkemizde bulunabilen gitar başlangıç metotlarını şu şekilde açıklamıştır:

İlk olarak Ziya Aydıntan' ın hazırlamış olduğu (1977'de basılan) Gitar Metodu I, Gitar Metodu II ve Gitar Albümünü görmekteyiz. Ziya Aydıntan' ın bunlardan başka Çok Kolay Eşlikli Okul Şarkıları albümleri de bulunmaktaydı. Ahmet Kanneçi' nin Klasik Gitar Metodu 1988'de Ankara'da yayınlanmıştır. Bekir Küçükay' ın Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu 1992'de İstanbul'da yayınlanmıştır. Bunların dışında bulunabilen ve daha çok kullanılan ya- bancı kaynaklı metotlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- Mario Rodriguez Arenas, La Escuela de la Guitarra, Vol: I- VII;
- Jean Maurice Mourat, La Guitare Classique, Vol: A-B;
- Mauro Giuliani, Studien für Gitarre;
- Nicholas Alfonso, Guitare Methode;
- Ferdinando Carulli, Metodo Completo per Chitarra;
- Carcassi, Methode pour la Guitarre; (s. 87).

Son yıllarda artık her türlü gitar metoduna kolayca ulaşılabilmekte ve gitar eğitiminde kullanılabilmektedir. Değişen ve gelişen öğretim yöntem ve teknikleri doğrultusunda, gitar eğitimi metotları farklılıklar göstermektedir. Gitar eğitimi sürecinde, geleneksel veya modern gitar metotları yetersiz kalabilmesi sebebiyle, gelişime yönelik yeni teknik ve yöntemlerin ihtiyacı kaçınılmazdır. Gitar çalma esnasında kullanılan sağ el, sol el teknikleri, nota okuma, artikülasyon hakimiyeti vb. gitar çalım teknikleri ayrı ayrı geliştirildiği takdirde gitar çalma becerileri konusundaki hedeflere daha etkili bir şekilde ulaşılacağı düşünülebilir.

2. 1. 3. Gitar Eğitiminde Teknik

Sözer (1996) tekniği, “bir müzikçinin (besteci, icracı ya da yönetici) mesleğindeki uygulamaya yönelik becerisi, bilgisi ve gücü” şeklinde tanımlamaktadır (s. 695). Say’a (2009b) göre teknik, “Genelde yöntem bilgisi anlamına geldiği kadar, uygulama becerisi olarak da kullanılır. Yöntem bilgisi anlamında teknik, yaratıcılığa araç olan kuralları kullandırma yetisidir; yaratıcılığın kendisi değil, yaratıcılığa yollar açan bilgilerdir” (s. 514). Gitar çalgısında ses üretimi için yapılan her türlü hareket ve çalmaya yönelik uygulanan yöntemler gitar tekniği olarak adlandırılabilir. Gitar ile müzikal bir ses oluşturmak için öylesine ses üretmek yeterli olmayacaktır. Kontrollü ve koordineli şekilde yapılan hareketler sonucu istendik sesler üretilme süreci müzikal bir ses oluşturmaya olanak sağlamaktadır. Çalma eylemindeki teknik hakimiyet ve motor becerilerin hassasiyeti, oluşan müzikal sesin kalitesini olumlu yönde etkileyeceği varsayılabilir (Bingöl, 2013). Gitarda sağ ve sol elin bazı özel teknikler haricinde görevleri vardır. Sağ el ses üretimini yaparken, sol el ise üretilen sesin hangisi olduğunu belirlemede rol alır. Gitar çalgısı, iki elinde ses ürettiği piyano çalgısından ayrıldığı yerlerden bir tanesinin bu olduğu söylenebilir. Gitar tekniğinde, sağ el ve sol el fonksiyonu açısından değerlendirilirse, yaylı çalgılarda ses üretme tekniği ile benzerlik gösterdiği söylenebilir (Özyörük & Özgür, 2018).

Uluocak’a (2014) göre sağ el tekniklerinden *tirando* tekniğinde, teller parmak uçları ile çekilerek ses üretimi yapılır. Daha sonra parmakların tellere yaslanarak çalınma şekline *apoyando* tekniği ismi verilmiştir (s. 187). Sağ el tekniklerinden bir başkası olan *tremolo* tekniği, bir sesin peş peşe hızlı bir şekilde seslendirilmektedir (s. 188). Gitar çalımında ses üretimini sağlayan sağ ele ait diğer teknikler *arpej* ve *planting* (parmak yerleştirme) tir. Say (2009b) arpeji, “bir akorun seslerini arp çalar gibi birbiri ardı sıra seslendirme” olarak tanımlamaktadır (s. 41). *Planting* (parmak yerleştirme) tekniği, parmakların çalmadan önce teller üzerine yaslanması olarak adlandırılmaktadır. Arpej tekniğinin uygulamasında yardımcı olan bir tekniktir.

Kolaoğlu (2019) başlıca sol el tekniklerinin, “legato, akor, ses susturma, rehber parmak, eksen parmak, barre ve sol el bağımsızlığı” olduğunu belirtmektedir (s. 10). Sözer (1996) *legato* tekniğini, “ses ve çalgı müziğinde, notaların kesintisiz birbirini izlemesi gerektiğini belirtir” şeklinde tanımlamaktadır (s. 423). Gitarda legato tekniği, sağ el kullanılarak ilk vuruşun ardından ikinci vuruş

yapılmadan, sol elin herhangi bir parmağı diğer bir perdeye basıp ses çıkarmak için kullanılmaktadır. Cangal (2010) *akor* tanımını “herhangi bir ses üzerine üçlüler çıkılarak kurulan ve en az üç sestem oluşan ses kümelerine denir” şeklinde yapmaktadır (s. 69). Akor tekniği, aynı anda en az üç sesin seslendirilebileceği şekilde sol elin gitar klavyesi üzerine basarak çalınması şeklinde açıklanabilir. Kanneci (1988) *bare* tekniğini, “bare, sol elin işaret parmağı ile gitarın altı teline birden basma tekniğidir” olarak tanımlamaktadır (s. 17). Bare tekniği, sol eldeki işaret parmağı ile birden çok notaya basabilme imkanı vermesinden dolayı gitar için önemli bir teknik olduğu söylenebilir.

Sağ ve sol el ile uygulanan teknikler, gitar çalma eyleminin gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır. Ses üretimini sağlayan tekniklerin yanı sıra bu teknikler hakkında bilgi sahibi olma, deşifre becerisi, repertuar oluşturma, etüt çalışma ve müzik öğretim tekniklerini kullanma gibi faktörlerde gitar eğitimi sürecinde bilişsel alana yönelik teknikler olarak düşünülebilir. Gitar eğitim sürecinde kullanılan bu tekniklerin geliştirilmesi, gitar eğitimi konusunda başarıyı etkilemesi bakımından önemlidir. Gitar tekniklerinin ve gitar eğitiminde başarının sağlanmasına yönelik farklı teknik hazırlık çalışmaları arayışında olmak, olumlu sonuçlar oluşturabilir. Gitar eğitimi karmaşık ve katmanlı bir süreç olmasından dolayı, yalnızca ses üretmeye yönelik teknik çalışmalar başarı için yeterli kalmayabilir.

2. 1. 4. Deşifre Becerisi

Sözer (1996) deşifre etmeyi, “Bir müzik yapıtının notalarını ilk görüşte (ita. A prima vista) okuyuvermek ya da icra edebilmek” şeklinde tanımlamaktadır (s. 216). Apel’e (1962) göre deşifre, bir müzik eserini hazırlıksız bir şekilde okuyup çalma becerisidir. İyi bir deşifre becerisine sahip müzisyenler, başka müzisyenlerin birkaç tekrardan sonra performans olarak sergileyeceği eserleri hazırlık yapmadan anında müzik performansı sergileyebilirler (aktaran Elliott, 1982, s. 5). Müzik eğitiminde önemli bir yere sahip deşifre becerisi, müzisyenlerin çalma, söyleme ve okuma gibi müziksel eylemlerinde yardımcı olan bir beceridir (Kurtuldu, 2015).

Fenmen’e (1997) göre deşifrenin iki türü vardır:

Birincisi ilk ele aldığımız eseri yavaş yavaş ve her notasını inceleyerek okumak; ikincisi, eserin temposuna yakın bir hızla ve temiz çalmaya dikkatten çok, eserin karakter ve anlatımına dikkat göstererek okumak. Birinci deşifre biçimi, ilerde gerçek anlamda çalışılacak bir eser için yapılır. Yani, repertuvarımıza alacağımız bir eseri ilk okuduğumuz zaman, her notasına, her nüshasına, kağıtta yazılı her şeye dikkat ederek okumalıyız. Böylece bir deşifre, eseri çalışmaya başlangıç sayılacağı için, gerçek deşifre değildir. Bizi asıl hızlı okumaya alıştırarak olan ikinci deşifre biçimi, eserin temposuna yakın bir tempoda çalmak ve elden geldiğince kağıt üzerinde okuyabilmektir (s. 31).

Müziği okurken, notadaki sembollerin (perde, zaman ve ifade) eş zamanlı bir şekilde çözümlenip seslendirilmesi gereklidir. Deşifrenin üç temel algısal seviyesi vardır. Seslerin algılanması işitsel algıyı, sembollerin tanınması görsel algıyı ve genel düzenin anlaşılması

bütünleştirici form düzeni algısını ifade etmektedir. Nota okuma süreci sadece işitsel ve görsel algılamanın ürünü değil, bu iki algının birlikte çalıştığı ve sonucunda içselleştirilmiş bir bilişsel davranışın gerçekleşmesidir (Macknight, 1975). Uyan’a (2012) göre deşifre yapılırken, nota üzerindeki bütün semboller bilişsel olarak algılanarak bunlar devinişsel davranışa dönüştürülür. Kopiez, Weihs, Ligges ve Lee’ye (2006) göre deşifre becerisini etkileyebilecek birçok faktör vardır. Bu beceriye yönelik bilgi işleme hızı, psikomotor hız vb. gibi etkenler hakkında henüz bir teori geliştirilmemiştir.

Küçük’e (1994) göre ikiye ayrılan deşifre hem çalma deşifresi hem de çalışma deşifresi olarak şu şekilde açıklanmaktadır:

Çalma Deşifresi: Seviyenin altında bir parçayı normale yakın bir tempoda olabildiğince az hata ile çalmaktır. Burada tartım ve parçanın yürüyüşünün bozulmamasına dikkat etmek lazımdır. Yanlış basılan sesler olursa onları düzeltmek için durulmamalı veya geri dönülmemelidir. Bunun için çalınmakta olan notadan daha ilerideki notaların görülmesi gerekmektedir. Çalışma Deşifresi: Repertuara almak veya seviyeyi zorlayarak ilerlemek amacıyla seçilmiş eser ve etütlerin çalışılmasıdır. Burada doğru nota, doğru tartım ve doğru parmak numarası dikkat edilecek en önemli hususlardır. Çalma deşifresinin aksine çok yavaş çalışılmalı, en küçük nota, tartım ve parmak numarası hatasına dikkat etmek lazımdır (aktaran Kurtuldu, 2014, s. 13).

Deşifre yapma sürecinde bilişsel davranışlarla birlikte devinişsel davranışlarda olmalıdır. Bu yönüyle normal bir yazıyı okuyup anlamakla, müzik yazısını okuyup anlamanın arasında fark olduğu için daha karmaşık bir süreç olduğu söylenebilir. Nota deşifre etmenin zorluğu enstrümandan enstrümana değişiklik gösterebilir. Gitar, arp, piyano, organ vb. çalgılarının nota yazılarını okumak genellikle tek sesli çalınan enstrümanlara göre daha zor olduğu söylenebilir. Çok sesli müzik üretebilme özelliğine sahip bu enstrümanların nota yazıları, tek anahtar polifonik olarak, çift anahtarlı veya üç anahtarlı yazılmaktadır. Gitar müziği tek dizek üzerine polifonik bir şekilde yazılmaktadır. Çok sesli müzik yazımı deşifre etme sürecini zorlaştırması sebebiyle gitar çalan müzisyenler tarafından önem verilmesi gereken bir beceri olduğu düşünülebilir. Müzisyenin gitar repertuarının genişletilebilmesin bir yolu da deşifre becerisinin geliştirilmesinden geçtiği söylenebilir.

2. 1. 5. Gitar Eğitiminde Başarı

Avcı’ya (2016) göre eğitimde başarı, öğrencinin eğitim gördüğü okulda, derslerle ilgili gerekli kazanımları elde etmesi ve olumlu sonuçlara ulaşmasıdır. Güneş’e (2023) göre eğitimde başarı, “öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal alanlarda başarılı olması ile ilgilidir”. Genel olarak eğitimde başarıya ulaşmak için, başarıyı etkileyen faktörler konusunda gereklilikleri yerine getirmek gerekir. Eğitim sürecinin verimli bir şekilde geçirilmesi ve istenen sonuçlara ulaşılması başarıyı getirecektir.

Cebiroğlu, Çetin ve Apaka'ya (2023) göre eğitimde başarıyı etkileyen faktörler şu şekilde açıklanmaktadır:

Kaliteli kaynaklara ve materyallere erişim, etkili öğretim stratejileri, destekleyici bir öğrenme ortamı da dahil eğitim başarısına katkıda bulunan birkaç faktör vardır. Ayrıca bir öğrencinin motivasyonu ve kendi öğrenme sürecine katılımı, eğitim başarısında önemli rol oynar. Bu nedenle, öğrencilerin kendi öğrenmeleri için sorumluluk almaları ve sınıf etkinliklerine ve tartışmalara aktif olarak katılmaları önemlidir (s. 67).

Gitar eğitimi sürecinde başarıyı, diğer öğrenme konularında olduğu gibi belirlenmiş bir amaca yine belirlenmiş bir düzeyde ulaşmak olarak tanımlamak mümkündür. Bu konuda başarıyı etkileyen ve başarıya olumlu katkı yapan konular olarak literatürde çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmalarda çevrilmiş öğrenme yaklaşımı (Kaya, 2023), ekip çalışması (Uludağ, 2015), dizgeli eğitim (Yokuş, 2010), dizgeli eklektik eğitim modeli (Özdemir, 2014), duygusal zekâ düzeyleri (Küçükosmanoğlu, 2015), tablature sistemi ile öğretim (Özdemir ve Şenoğlu-Özdemir, 2017), üstbilişsel stratejiler (Yokuş, 2021) gibi konuların ve öğretim yaklaşımlarının başarıyı olumlu etkilediği ileri sürülmektedir. Buna göre gitar eğitiminde başarı için uygun yaklaşım ve öğretim süreci ilişkisinin öne çıktığı söylenilebilir.

Gitar eğitiminde başarı, süreç içerisinde uygun yöntem ve metotların, etkili stratejilerin, kaliteli materyallere erişim ve uygun bir öğrenme ortamının sağlanması ile mümkün olduğu söylenebilir. Öğrencinin teknik becerilerini geliştirecek bireysel hedefler belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşmada pozitif geri bildirim sağlanması, gitar eğitimindeki başarıya olumlu katkı sağlar. Bu bağlamda, teknik hazırlık çalışmalarının deşifre becerisine ve dönem içi başarıya olan katkısı büyük bir önem taşır. Öğrencinin, teknik becerilerini geliştiren hazırlık çalışmaları ile deşifre yeteneğini artırması, daha hızlı ve etkili öğrenme sağlanmasına yardımcı olur. Bu çalışmaların istikrarlı bir şekilde uygulanması, öğrencinin parçaları daha kolay anlamasına ve performans sergilerken teknik hatalarını azaltmak yönünde katkıda bulunur. Teknik hazırlık çalışmalarının sağladığı bu gelişim, yalnızca bireysel çalma becerilerini değil, dönem içi başarıyı ve genel gitar eğitimi sürecindeki ilerlemeyi de olumlu yönde etkiler.

2. 2. İlgili Araştırmalar

2.. 2. 1. İlgili Yerli Araştırmalar

Uyan (2012), "Lisans Düzeyindeki Gitar Öğrencilerinde Ön Dinlemenin Deşifre Performansına Etkisi" adlı doktora tezinde, ön dinlemenin deşifre performansına etkisi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Programında öğrenim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu çalışma grubu ile öntest-sontest deneysel desen ile araştırılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre ön dinleme, genel deşifre performansına anlamlı bir etkide bulunmamış, ancak "doğru parmak

numaraları" alt boyutunda olumsuz, "cümleleme" ve "nüans" boyutlarında olumlu etkiler gözlemlenmiştir. Yapılabilecek benzeri çalışmalarda, çalışma grubundaki kişi sayısının az olması durumunda, nitel araştırma yöntemleri kullanılabilir öneri verilmiştir. Tekrarlanabileceği işitsel modelin yanında görsel bir model daha eklenerek araştırma tekrarlanabileceği belirtilmiştir.

Ergin ve Durak (2016), “Biliş Üstü Öz Düzenlemenin Deşifre Çalma Becerisine ve Deşifre Çalma Tutumuna Etkileri” adlı makalesinde, Müzik Öğretmenliği Programında öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar öğrencilerin, deşifre çalma tutumları ve performanslarına yönelik biliş üstü öz düzenleme başmaklarının bir etkisinin olup olmadığı konusunda araştırma yapmıştır. Yarı deneysel araştırma model kullanılarak yürütülen bu çalışmada, Müzik Öğretmenliği Programı bünyesindeki 2. sınıf düzeyindeki öğrencilerden, bireysel çalgısı gitar olan beş kişilik bir grupta çalışılmıştır. Çalışma bağlamında, temel davranış kriterleri ve esere ilişkin kriterlerine yönelik puanlamalar açısından gitar eğitimi verilen öğrenciler anlamlı fark oluşturmuştur. Biliş üstü öz düzenleme kapsamında uygulanan programın, deşifre çalma tutumuna etkileri konusunda anlamlı fark çıkmıştır. Tutuma ait alt boyutlar yönünden, çaba gösterme boyutu ve mutlu olma boyutu için etkili, korkma/çekinme boyutu ve bilgiyi kullanma boyutu için etkili olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Çalışma sonuçlarından hareketle özet olarak, Biliş üstü ve öz düzenlemeli öğrenmenin, ders içeriklerine ve bireysel çalışmalara uyarlanması önerilmektedir. Uygulamanın, deşifre çalma becerisi ve deşifre çalma tutumuyla ilgili anlamlı farklar oluşturması, önerilerin başarıya ulaşmak konusunda katkılar sağlayabileceği düşünülmüştür.

Öztutgan (2018), “Klasik Gitar İçin Geliştirilen Bölgesel Deşifre Metodunun Etki Düzeyinin Belirlenmesi” adlı makalesinde, öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak nicel bir araştırma yapmıştır. Araştırmada, gitar için hazırlanan deşifre metodunun etkililiği test edilmiştir. Araştırma grubu, müzik bölümü öğrencilerinden oluşan sekizi deney sekizi kontrol grubu olmak üzere belirlenmiştir. Çalışma sonuçları deney grubu lehine anlamlı fark çıktığı ve uygulanan deşifre metodunun olumlu etkiler oluşturduğu yönünde yorumlanmıştır. “Doğru nota çalabilme, doğru ritimle çalabilme, kabul edilebilir tempoda çalabilme, ellere bakmadan çalabilme, cümleleme, nüans, doğru parmak numaraları ile çalabilme, teknik ve parçaları bütün olarak çalabilme” becerilerine olan etkiye yönelik olumlu etkilerin olduğu yönünde sonuçlar bulunmuştur.

Faraj (2018), “Klasik Gitar Eğitiminde Zihinsel Uygulamanın Deşifreye Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, genel tarama modeli kullanılarak, zihinsel uygulamanın deşifre üzerindeki etkileri saptanmaya çalışılmış. Çalışma grubunu, Müzik Eğitimi Programında öğrenim gören gitar öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada, öğrencilerin zihinsel algı ve tutum ölçümleri düşük, temel davranışlarında anlamlı artışlar, teknik davranışlarda anlamlı artışlar, müzikal etki ve yorumlama becerilerinde anlamlı davranışlar olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynar (2020), “Gitar Eğitiminde Deşifre Becerilerinin Geliştirilmesi Konusunda Uzman Görüşlerinin Alınması ve Bu Görüşlerin Uygulanmasına Yönelik Bir Deneme Çalışması” adlı

yüksek lisans tezinde, gitar deşifre becerilerin gelişmesine yönelik alınan uzman görüşlerinin denemesi konusunda araştırma yapılmıştır. Model olarak araştırma nicel ve nitel yöntemlere sahiptir. Betimsel tarama modeli ve deneysel desen kullanılarak, Müzik Eğitimi Programında öğrenim gören 11 öğrenciyle araştırma yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre gitar eğitimcileri, deşifre becerilerini geliştirmek konusunda çoğunlukla yabancı kaynakları tercih etmekte ve deşifre becerilerini geliştirmenin önemli olduğu görüşleri belirtilmiştir. Uygulama sürecinde anlamlı fark olduğu için, kullanılan deşifre becerilerini geliştirme programı, deşifre becerilerinin gelişimine katkı sağlamıştır. Deşifre becerisinin gelişimine yönelik, daha uzun süreli araştırmalar yapılması ve çalışma grubunun genişletilerek başka araştırmaların denenmesi şeklinde öneriler sunulmuştur.

Özyörük ve Özgür (2018), “Başlangıç gitar eğitiminde sağ el öncelikli öğretimi öğrenci başarısına etkisi” adlı makalesinde, gitar eğitiminde sağ el tekniği kullanılarak öğrenci başarısı araştırılmıştır. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde Müzik Eğitimi Programında okul çalgıları (gitar) dersinde öğrenim gören, 10 öğrenci deney grubu ve 10 öğrenci 10 kontrol grubu olmak üzere 20 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırmanın yöntemi olarak, tarama ve deneme modeli, öntest-sontest gruplu seçkisiz desen kullanılmıştır. Araştırma sonucu olarak, deney grubu lehine sonuçlar bulunmuş ve sağ el öncelikli öğretim metodunun başarıyı artırdığı sonucuna varılmıştır. Sağ el öncelikli gitar eğitimi, teknik açıdan bir metodun uygulanarak öğrenci başarısının etkilenip etkilenmeyeceği araştırılmış olan bu çalışma, teknik hazırlık çalışmalarının deşifre başarısına ve öğrenci başarıya etkisinin araştırılması konusunda benzerlik göstermektedir.

Deniz-Nart (2010), “Deşifre Şarkı Söyleme ve Koro Eğitimine Katkıları” adlı makalesinde, müzik eğitiminde deşifre şarkı söyleme becerilerine dikkat çekerek, gerekli çalışmalar ışığında geliştirilebilecek deşifre şarkı söyleme becerisinin, koro eğitimi sağladığı kazanımların olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre deşifre şarkı söyleme becerisi, mesleki müzik eğitimi içerisinde koro eğitimi ve şarkı söyleme performansı açısından katkılar sağladığı söylenebilir. Çalışmaya yönelik yapılan alan taramasında, deşifre şarkı söyleme becerisi üzerine yeterince kaynak ve çalışmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında, müzik eğitimi bünyesindeki teorik müzik dersleri, çalgı eğitimleri ve ses eğitimlerine yönelik bütün müzik derslerinde deşifre becerilerine yönelik çalışmalar yapılmalı ve gerekli kazanımlar sağlanmalıdır sonucuna varılmıştır.

Özer ve Yiğit (2011), “Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması” adlı makalesinde, piyano eğitimi için oluşturulmuş deşifre eserlerin, piyanoda deşifre becerisi kazandırılma konusundaki etkililiği araştırılmıştır. Kontrol gruplu ön test-son test olan bu deneysel araştırmada, güzel sanatlar ve spor lisesi 1. Sınıf öğrencilerinden oluşan altısı deney, altısı kontrol grubu olmak üzere toplamda 12 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Araştırma sonucunda, düzenli deşifre çalışmaları yapan deney grubu öğrencilerinin deşifre becerilerinde gelişim olduğu gözlenmiştir. Neticeye göre, piyano dersi sınavlarında deşifreyi ölçen testlerin uygulanması, müziksel işitme okuma ve yazma derslerinde deşifre çalışmalarının yapılması ve güzel sanatlar liselerindeki piyano

eğitimine yönelik gerekli deşifre çalışmalar yapılarak, deşifre becerisi kazanımı sağlanmalı ve piyano dersi zamanlarında deşifre çalışmalarının uygulanması önerileri belirtilmiştir.

Dalkıran (2011), “Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi” adlı makalesinde, keman öğrencilerinin deşifre becerilerindeki sorunların belirlenmesi ve çalışmadaki deşifre çalışma programının etkili olup olmadığını araştırmıştır. Yapılan deneysel araştırmada, altısı deney grubu ve altısı kontrol grubu olmak üzere toplam 12 keman öğrencisi ile çalışılmıştır. Farnum yaylı ölçeği ile ön-test ve son-test uygulamaları yapılarak sorunlar belirlenmiştir. Veriler ışığında deşifre becerisinde ortaya çıkan sorunların genellikle ritimsel ve tonal hatalar olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, deney grubu lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Neticeye göre, deşifre çalışmaları, bireysel keman dersleri içeriğine eklenmeli, ritimsel sıkıntıların önüne geçebilmek adına, bireysel çalgı eğitimlerinde metronom kullanımının artırılmalı ve mesleki müzik eğitimindeki çalgı eğitimi konusunda önemi vurgulanmalı gibi öneriler sunulmuştur.

Küpana (2012), “Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” makalesinde, müzik öğretmeni adaylarına yönelik hazırlanan deşifre eğitim programının, öğrencilerin piyano dersine karşı tutumlarına etkisini araştırmıştır. Kontrol gruplu öntest-sontest desenine sahip çalışmada, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri, altı öğrenci deney grubu ve altı öğrenci kontrol grubu olmak üzere çalışmanın araştırma grubu oluşturmaktadır. Araştırmada, piyano eğitim sürecinde deşifre çalışmaları ile ilgili araştırmaların olmadığı belirtilmiş olup, deşifre becerisinin öğrencilerin piyano dersine karşı olan tutumlarını olumlu bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Deşifre becerisi için geliştirilmiş program, öğrencilerin duyuşsal davranışları üzerinde olumlu değişimlere sebep olduğu belirtilmiştir. Araştırma bağlamında, piyano eğitime yönelik daha uzun süreli uygulanabilecek deşifre becerilerini geliştirme programları deneysel araştırma yöntemleri ile test edilmesi, deşifre becerisinin farklı piyano becerileri konusundaki tutumlara etkilerinin araştırılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Köse (2013), “Piyano Eğitiminde Hızlı Deşifre Teknikleri Üzerine Bir Çalışma” adlı yüksek lisans tezinde, Hızlı deşifre tekniklerin, öntest-sontest deneysel araştırma modeli kullanılarak piyano eğitimindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde öğrenim gören 2. sınıf öğrencilerinden seçilmiş 10 öğrenci oluşturmıştır. Çalışma bulgularının analizleri sonucunda, kontrol ve deney grubu arasında, deney grubu lehine anlamlı fark olduğu belirtilmiştir. Piyano eğitiminde katkılar sağlayabileceği düşünülerek, hızlı deşifre teknikleri üzerinde durulması konusunda öneriler sunulmuştur.

Kurtuldu (2014), “Piyano Öğrencilerinin Deşifre Becerileri ile Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması” adlı makalesinde, piyano öğrencilerinin başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında ilişkiyi araştırmıştır. Tek faktörlü deneysel ve betimsel taramanın kullanıldığı bu araştırmada, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören

öğrencilerden, her sınıf düzeyinden sekizer kişi olmak üzere rastgele seçilmiş toplamda 32 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin piyano başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Çalışma grubundaki öğrencilerin deşifre çalma puanları ve piyano dersi başarıları birbirine paralellik göstermesi sebebiyle, öğrencilerin piyano eğitimi kapsamında deşifre becerilerini geliştirecek çalışmalar yapması, piyano dersi başarısına olumlu etkiler yapması bakımından önemli olduğu belirtilmiştir.

Kurtuldu (2015), “Piyano Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Deşifre Çalma Becerilerinin Karşılaştırılması” adlı makalesinde, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören rastgele seçilmiş 31 öğrenci ile tarama yöntemi ve tek faktörlü deneysel desen yöntemiyle öğrencilerin piyano eğitimindeki öğrenme stilleri ve deşifre çalma becerilerini karşılaştırmıştır. Deşifre becerisi iyi olan öğrenciler özümseyen öğrenme stili, orta düzeyde beceriye sahip olan öğrenciler ayrıştırıcı öğrenme stili ve düşük düzeyde başarıya sahip olan öğrenciler değiştiren öğrenme stiline sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Deşifre beceri başarı yüksek olan öğrencilerin, soyut akış ve kavramlar konusuna odaklanabilmesi sebebiyle pratik düşünce becerisini deşifre becerisi uygulamasına aktarım konusunda iyi oldukları belirtilmiştir. Orta düzeyde başarı gösteren öğrenciler, detaylara odaklanma, planlama ve adaptasyon sürecinde kısmen başarılı olmaları sebep olarak sunulmuştur. Düşük düzeyde başarı gösteren öğrenciler, zamana yayılmış ve sabırlı bir şekilde çalışma davranışları gösterdikleri için, anında yapılan deşifre becerisi uygulamasında zamansal sıkıntılar sebebiyle odaklanma konusunda problemlerin ortaya çıktığı belirtilmiştir. Neticede, öğrencilerin genel müzik başarısında veya deşifre becerileri konusunda, öğrenme stillerinin etkili olduğu açıklanmıştır. Piyano eğitim sürecinde, öğrencilerin öğrenme stilleri analiz edilerek çalışma planlamalarının yapılması, öğrencilerin deşifre becerisi konusunda başarılı olabileceği sonucu ortaya konulmuştur.

Kurtuldu ve Odabaş (2017), “Piyano Öğrencilerinin Armoni Dersi Başarıları ile Deşifre Becerilerinin İncelenmesi” adlı makalesinde, armoni dersi başarı ile deşifre becerileri arasındaki ilişki tarama modeli ve ilişkisel karşılaştırmalar modeli doğrultusunda, 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinden 48 öğrencinin oluşturduğu bir çalışma grubu ile araştırılmıştır. Araştırma hususunda, öğrencilerin Armoni deresi başarıları ve piyanoda deşifre becerileri arasında olumlu ve yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı eğitim kurumlarını kapsayacak bir şekilde genişletilerek denemesi ve deşifre becerisine etkisi bakımından diğer faktörlerin araştırılması öneri olarak sunulmuştur.

2. 2. 2. İlgili Yabancı Araştırmalar

Can (2019), “The effect of daily sight reading studies of the guitar students on sight reading and guitar performance” adlı makalesinde, ön-test son-test gruplu yöntem doğrultusunda, gitar öğrencilerinin düzenli yapılan nota okuma çalışmalarının, gitar çalma performansları konusunda

etkisini araştırmıştır. Güzel sanatlar eğitimi bölümünde öğrenim gören, yedisi deney, yedisi kontrol grubu olmak üzere toplam 14 öğrenci, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. 10 haftalık uygulama sonucunda deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Araştırma sonuçları doğrultusunda, farklı çalışma grupları ile denenmesi ve deşifre becerisine yönelik çalışmaların, çalgı eğitim sürecine dahil edilmesi şeklinde öneriler sunulmuştur.

Syahril ve Arifin (2022), “Behavioral Difficulties in Sight- Reading: A Quantitative Study on Uitm Classical Guitarist Students” adlı makalesinde, deşifre becerisi zayıf gitar öğrencilerinin davranışsal sorunları üzerine araştırma yapılmıştır. Nicel bir çalışma olarak betimleyici araştırma tasarımı kullanılmıştır. Araştırmada, Universiti Teknologi MARA (UiTM) Shah Alam Müzik Fakültesinde öğrenim gören 30 gitar öğrencisi ile çalışılmış ve araştırma verisi öğrencilerden anket aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, gitarda deşifre becerilerinin önemli olduğu ve becerilerinin geliştirilmesi gerektiği konusu vurgulanmıştır. Nota okuma çalışmalarının sıklıkla yapılması gerektiği konusuna dikkat çekilerek, öğrenciler ve öğretmenler için öneri oluşturmuştur.

Pike ve Shoemaker (2013), “The Effect of Distance Learning on Acquisition of Piano Sight-Reading Skills” adlı makalesinde, başlangıç seviyesindeki piyano öğrencilerin deşifre becerisi edimi konusunda karşılaştırma yapılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desenin uygulandığı araştırmada, kontrol grubu geleneksel yöntemle deney grubu ise uzaktan öğrenme metodu ile deşifre becerisini geliştirmeye çalışmıştır. Uzaktan öğrenme süreci; internet midi yazılımı, akustik piyano ve görüntülü konuşma yazılımı ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel sonuçlara göre, gruplar arasında anlamlı fark oluşmadığı ancak, deşifre becerilerinin her iki grupta da geliştiği yönünde açıklamalar yapılmıştır. Standart sapma puanları açısından, deney grubu daha tutarlı bir gelişim gösterdiği öne sürülmüştür. Çalışma neticesinde, günümüz çocukları arasında internet kullanımının giderek daha da yaygın hale gelmesi sebebiyle, öğrencilerin eğitim faaliyetlerinin bir bölümünü ve başkalarıyla düzenli etkileşimlerini internet ortamında yürüttüğü belirtilmiştir. Buradan hareketle, çevrimiçi piyano eğitime yönelik yeni araştırmalar yapılması öneril olarak sunulmuştur.

Henry (2011), “The Effect of Pitch and Rhythm Difficulty on Vocal Sight-Reading Performance” adlı makalesinde, vokal deşifre beceri performansı konusunda, perde ve ritim zorluğunun etkisi üzerine çalışmıştır. Araştırmada deneysel model kullanılarak, farklı zorluk seviyelerindeki melodiler kullanılarak, lisede öğrenim gören 252 şarkıcı katılımcının deşifre performansları değerlendirilerek ilişkisel durum araştırılmıştır. Araştırma bulguları yorumlanarak, katılımcıların perdeye ritimden daha çok önem verdiği ve piyano veya çalgı eğitimi olan öğrencilerin başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Artikülasyonların ve nota üzerindeki farklı işaretlemelerini, deşifre becerisini nasıl etkilediğine yönelik çalışmaların yapılması yönünde öneride bulunulmuştur.

Petty ve Henry (2014), “The Effects of Technology on the Sight-Reading Achievement of Beginning Choir Students” adlı makalesinde, teknolojinin başlangıç seviyesindeki koro

öğrencilerinin deşifre becerilerine etkileri araştırılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılan araştırmada, rastgele şekilde iki sınıf 47 , iki sınıf ise 36 ortaokul öğrencisinden oluşan iki grupta ile çalışılmıştır. Çalışma bulgularına göre öntest aşamasında anlamlı farkın olmaması, sontest aşamasında ise deney grubu lehine yüksek derecede anlamlı farkın bulunması, çalışmanın genel konusu doğrultusunda teknolojinin deşifre becerilerine katkısının olumlu olduğu sonucunu göstermiştir.

Lovorn (2016), “The Effect of Writing Solfège Syllables into Choral Repertoire on the Sight-Reading Ability of High School Choir Students” adlı makalesinde, solfej hecelerini koro repertuarı üzerine yazmanın lise koro öğrencilerinin deşifre okuma becerilerine etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın modeli öntest-sontest iki grup karşılaştırmalı deneysel desen olarak belirtilmiştir. 49’ar kişilik iki farklı deney grubu olarak toplamda 98 öğrenciyle çalışıldığı bu çalışmada, iki farklı yöntem olarak, yazılı heceler yardımıyla notaları okuma uygulaması ve geleneksel solfej okuma yöntemi ile notaları okuma uygulaması gerçekleştirilmiştir. Uygulama bulguları doğrultusunda her iki grubun, deşifre okuma becerilerinin geliştiği gözlenmiş ve grupların karşılaştırılması açısından, anlamlı bir farkın çıkmadığı tespit edilmiştir. Çalışma neticesinde, her iki yönteminde deşifre becerisini geliştirdiği ve müzik eğitiminde kullanılabileceği görüşüne ulaşılmıştır.

Pehlivan ve Tanınmis (2023), “Opinions of String Instrument Students of Music Education Department on Sight Reading” adlı makalesinde, yaylı çalgı çalan müzik eğitimi öğrencilerinin deşifre becerisine yönelik fikirleri araştırılmıştır. Nicel yöntem olarak anket çalışması yapılan bu araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmen Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören ve yaylı enstrüman çalan 43 öğrenci ile çalışılmıştır. Anket aracılığıyla, deşifre becerisine yönelik öğrenci görüşleri toplanarak yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, genel olarak öğrencilerin deşifre becerisine yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirtilmiştir. Müzik eğitim süresinin deşifre ile ilişkisinde anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Sınıf düzeyinin tutumu etkileyen bir durum olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deşifre becerisinin, çalgı eğitimi sürecine daha etkin bir şekilde dahil edilmesi konusunda öneriler sunulmuştur.

2. 3. Literatür Taramasının Sonucu

Araştırma bağlamına göre yapılan literatür taramasında, deşifre becerilerinin müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi açısından önemine vurgu yapılan birçok araştırmanın olduğu görülmüştür. Deşifre becerisi, çalgı eğitiminin yanı sıra şarkı söyleme ve müzik eğitiminin diğer boyutları açısından da araştırmalara konu olduğu tespit edilmiştir. Çalgı eğitimi sürecinin başarıya ulaşması için farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekmektedir. Farklı davranışlara ihtiyaç duyulan çalgı eğitimin karmaşık bir süreç olması sebebiyle, başarıya ulaşmak konusunda her zaman yeni arayışlar içerisinde olmak gereklidir. Literatür taramasında görüldüğü, çalgı eğitiminde başarılı olmaya ve gerekli sorunların tespit edilip çözülmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Bu araştırmada, çalgı eğitiminde aktif kullanılan deşifre becerisinin, geliştirilmesi ve eğitim sürecinin başarılı geçirilmesi için hazırlanmış teknik hazırlık çalışmaları araştırılmıştır. Bu araştırmayla farklı yönlerden ilgili olduğu düşünülen yerli ve yabancı araştırmalar özetlenerek sunulmuştur. Belirtilen ilgili araştırmalar, teknik çalışmalar, deşifre becerisi, çalgı başarisına etki, tutum ve ilişkisel araştırmalar açısından benzerlik gösteren araştırmalardır. Gitar algısındaki deşifre becerisine yönelik çok fazla çalışma olmaması sebebiyle, diğer algılar konusunda çalışılmış konulara yer verilmeye de çalışılmıştır.

Genel olarak incelenen araştırma sonuçlarına göre, deşifre becerileri konusunda olumlu etkilere, tutumlara ve ilişkili durumlara ulaşılmıştır. Yapılan araştırma sonuçları doğrultusunda, deşifre becerisinin enstrüman eğitimi konusunda etkili olması değerlendirilerek, eğitim süreçlerine daha fazla dahil edilmesi konusunda önerilerin sunulduğu belirlenmiştir. Diğer algı eğitimlerinde olduğu gibi, gitar eğitiminde nota okuma becerisine ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni eserler öğrenerek müzik yelpazesinin genişletilmesinin yolunun deşifre becerisinden geçtiği söylenebilir. Bu sebeple deşifre, gitar eğitiminde de aktif olarak kullanılan bir beceridir.

Yapılan literatür taraması sonuçları doğrultusunda, deşifre becerisi konusunda yapılan araştırmaların fazlalığı, araştırmalarda ulaşılan sonuçların önemi ve gitar algısına yönelik deşifre becerisini ve ders başarisını geliştirmek konulu araştırmaların azlığı sebebiyle yapılan bu araştırmanın önemli olduğu düşünülebilir. Yapılan bu araştırma, belirtilen açılardan düşünüldüğünde ve araştırmanın oluşan önemi sebebiyle literatüre katkıda bulunabilir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ile ilgili, çalışma grubu ile ilgili, veri toplama süreci ile ilgili, deneysel işlem ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırma deseni olarak, nicel verilerin toplanıp analiz edilmesi ve ardından nitel bulgularla birlikte yorumlanması sebebiyle açıklayıcı sıralı karma desen kullanılmıştır. Creswell ve Creswell'e (2021, s. 14) göre karma yöntem, kapalı uçlu yanıtlar içeren nicel veriler ve açık uçlu yanıtlara sahip nitel verilerin bir araya getirildiği araştırmalarda kullanılır. Açıklayıcı sıralı karma desen, sıralı olarak önce nicel araştırmanın yapılması ve ardından nitel araştırmanın yapılarak sonuçlandırıldığı bir desendir. Araştırmanın ilk aşamasında verilerin detaylı açıklanmasına yönelik nicel verilerin toplanması sebebiyle nicel yönü belirgin araştırmalarda tercih edilen bir desendir (s. 15). Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2023) göre karma yöntem ve açıklayıcı desen, araştırmacıların nicel ve nitel verileri bir arada kullanmasına olanak tanımaktadır. Araştırma amacı doğrultusunda bu bir gereklilik olmaktadır. Karma araştırma yöntemlerinden biri olan açıklayıcı desen, öncelikle nicel verilerin toplanıp analiz edildiği ve ardından nitel verilerin toplanarak yorumlanarak nicel veriler birlikte derinlemesine açıklandığı desendir (s. 265, 266).

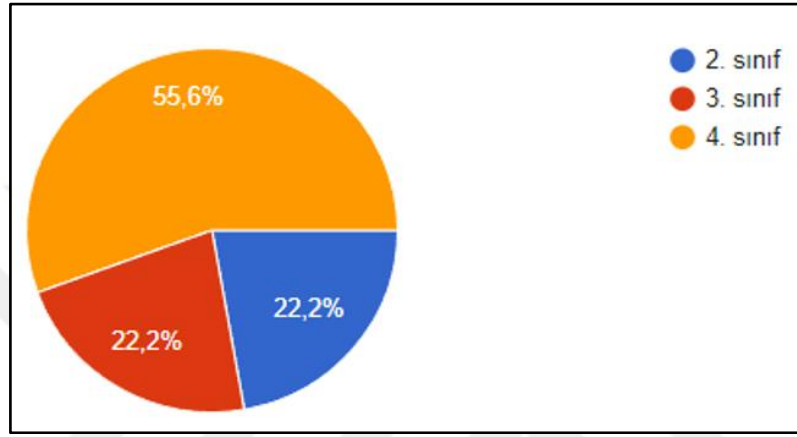
3. 2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz döneminde Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programında bireysel çalgı eğitimi dersi içerisinde klasik gitar öğrenimi gören öğrenciler oluşturmaktadır. Trabzon Üniversitesi'nde lisans eğitimi dört yıl sürmektedir. Çalışma grubuna dahil edilen öğrenciler 2, 3 ve 4. sınıflardaki öğrencilerden oluşmaktadır. 1. sınıf öğrencileri okula adaptasyon süreci içerisinde olduğu için ve başlangıç düzeyinde olmaları sebebiyle deney grubuna dahil edilmemiştir. Başlangıçta bireysel çalgısı gitar olan 2. sınıftan iki öğrenci, 3. sınıftan iki öğrenci ve 4. sınıftan altı öğrenci olmak üzere toplamda 10 öğrenci belirlenerek araştırmaya dahil edilmiştir. 4. sınıftaki bir öğrenci Farabi değişim programı ile üniversitede bulunduğu için tekrar kendi üniversitesine dönmek durumunda kalarak araştırmanın bazı aşamalarına katılım göstermemiştir. Bu sebeple araştırma dokuz öğrenci ile tamamlanmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Sınıf Düzeyine Göre Frekans Sayıları

	II. sınıf	III. sınıf	IV. sınıf	Toplam
	f	f	f	f
Çalışma grubu	2	2	5	9

Tablo 1'e göre, çalışmaya 2. sınıf düzeyinde eğitim gören iki öğrenci, 3. sınıfta iki öğrenci ve 4. sınıfta beş öğrenci olmak üzere toplamda 9 öğrenci katılım sağlamıştır.

Şekil 1. Çalışma grubunun sınıf düzeyine göre dağılımları

Şekil 1'deki grafiğe göre, araştırmanın deneysel sürecine katılım gösteren öğrencilerin sınıf seviyesi dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin %55,6'sı IV. sınıf, %22,2'si III. sınıf ve %22,2'si II. sınıf düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırma konu kapsamının belirlenmesine yönelik ilgili literatür taraması yapılmıştır. Konuya ilişkin anahtar kelimelerle yapılmış araştırmalar incelenerek, araştırmada kullanılabilecek etütler ve performans puanlamaya yönelik ölçme aracı belirlenmiştir. Araştırma sürecinde yazarın yüksek lisans tezinde uzman görüşleri doğrultusunda belirleyerek hazırladığı hazırlık etütleri programı, bu programın uygulanma süresi ve tercih ettiği puanlama anahtarı bu araştırmada kullanılmıştır. Bunlara bu çalışma için ön test ve son test amaçlı deşifre etütleri, deşifre için ev ödevleri, öğrencilere uygulanacak görüş alma formu ve tüm bunlara yönelik uzman görüşleri ilave edilmiştir. Kaynar'ın (2020) "Gitar eğitiminde deşifre becerilerinin geliştirilmesi konusunda uzman görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin uygulamasına yönelik bir deneme çalışması" adlı araştırmasında kullanılan deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı ve yine bu tez kapsamında gitar eğitimcileri tarafından çoğunlukla tercih edildiği tespit edilen Arenas I ve Carcassi gitar metotlarından oluşturulmuş hazırlık etütleri programı dikkate alınmıştır. İlgili puanlama anahtarı,

metotlar ve çalışılacak program araştırma kapsamında teknik hazırlık çalışmalarının tasarlanması ve uygulama sürecindeki ön-test ve son-test verilerinin değerlendirilebilmesi için belirlenmiştir.

Araştırmanın nicel verileri, hem öğrencilerin dönem içi gitar dersi başarı puanlarının ders öğretmeninden alınmasıyla hem de deneysel çalışma ile sağlanmıştır. Deneysel işlem sürecinin ön-test ve son-test aşamalarında video kaydıyla veri toplanmış ve bu kayıtlar, altı farklı alan uzmanı tarafından deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilerek başarı puanları belirlenmiştir. Deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı ekler bölümünde sunulmuştur. Uygulama sürecinde hazırlanan etütler için yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla uzman görüşleri alınmış, deneysel sürecin sonunda ise uygulamaya katılan öğrencilerden geri bildirim toplanmıştır.

3. 4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada ön-test ve son-test sürecinde deşifre becerisinin gelişimini izlemek için ayrı ayrı etütler hazırlanmış ve bu etütlerin kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla, beş farklı alan uzmanından yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla görüş alınmıştır. Bu formda uzmanlara belirlenen eserlerin gerek teknik gerekse ses aralığı ve zorluk düzeyi açısından ilgili sınıf düzeyine uygun olup olmadığı sorulmuştur. Karasar’a (2023) göre kapsam geçerliği, “ölçme aracında bulunması gereken soruların (test ya da ölçek maddelerinin) ölçme amacına uygun olup olmadığı, ölçülmek istenen alanı temsil edip etmediği sorunu ile ilgili olup, uzman görüşüne göre belirlenir” (s. 195). Uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından belirlenen etütler öğrencilerin sınıf seviyelerine çoğunlukla uygun bulunmuş ve deşifre becerisi konusunda sağlıklı veri elde edebilmek için ilk çalma ve ikinci çalmanın da değerlendirilmesi önerisi yapılmıştır. Ekiz’e (2020) göre yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, araştırmacı sorularını önceden belirlediği ve bazı esnekliklerle soruların yeniden düzenlenebilmesine olanak sağladığı bir tekniktir. Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel’e (2023) göre yarı yapılandırılmış görüşme, araştırmacının derinlemesine bilgi toplayabilmesi için önceden belirlenmiş sorulara esnek bir şekilde cevapların verilebildiği bir yöntemdir (s. 159).

Ön-test ve son-test aşamalarında öğrencilerin deşifre becerilerini ölçmeye yönelik hazırlanan deşifre etütlerin, sınıf seviyesine uygunluğunu belirlemek için dört maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formunun tam metni ekler bölümünde sunulmuştur. Çalışmanın ön-test ve son-test uygulamasında video kaydına alınan deşifre performansları, uzmanlar tarafından, Kaynar’ın (2020) “Gitar eğitiminde deşifre becerilerinin geliştirilmesi konusunda uzman görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin uygulamasına yönelik bir deneme çalışması” adlı çalışmasında kullanılan deşifre becerisi puanlama anahtarı ile puanlanmıştır.

Araştırmanın nitel verileri, deneysel uygulama sonrasında araştırma grubu öğrencilerinden deşifre çalma becerisine yönelik beş maddelik yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Nitel verileri toplamak amacıyla oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formunun

kapsam geçerliliği, biri dil, biri ölçme üçü alan uzmanı olmak üzeri beş farklı uzman tarafından uygun görülerek sağlanmıştır. Formda öğrencilerin gitar eğitiminde deşifre yapma durumları ile uygulanan deşifre programına ilişkin görüşlerinin elde edilmesine dönük sorular sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış formun tam metni ekler bölümünde sunulmuştur.

3. 5. Veri Toplama Süreci

Verilerin toplanması sürecine literatür taraması ile başlanarak, araştırma ile ilgili kullanılabilecek etüt ve ölçekler belirlenmiş, çalışmanın deneysel sürecine dahil edilmiştir. Kaynar'ın (2020) "Gitar eğitiminde deşifre becerilerinin geliştirilmesi konusunda uzman görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin uygulamasına yönelik bir deneme çalışması" adlı çalışmasında, deşifre becerisini ölçmeye yönelik kullanılmış Arenas 1 ve Carcassi gitar metotları, bu çalışmanın teknik hazırlık çalışmalarına yönelik etütlerin belirlenmesinde kullanılmıştır. Kaynar'ın (2020) çalışmasında alınan uzman görüşleri doğrultusunda deşifre becerisinin bir ders saati içerisinde ortalama 20 dakika çalışılması ve deşifre çalma uygulamalarının da performans tespiti esnasında daha nitelikli sonuç alabilmek için iki kez çalışması gerektiği tespit edilmiştir. Tespit edilen 20 dakikalık süre ve eser başına iki deşifre kaydı alınması ve puanlanması kararları aynen kullanılmış ve yine aynı yüksek lisans tezinde yer alan deşifre hazırlık programı bu araştırmanın uygulama sürecinde revize edilerek kullanılmıştır. İlgili deşifre programı, güncel uygulamadaki eserlerin değişmesi (değişen öğrenci yapısı ve ders programları nedeniyle) sebebiyle aktif gitar dersi programına göre aynı adı geçen kitaplardan faydalanılarak revize edilmiştir. Revize sürecinde öğretim programındaki eserler ve bu eserlerin tüm özellikleri düşünülerek revize yapılmıştır. Araştırmacı, ilgili yüksek lisans tezinden de faydalanarak deşifre becerisini geliştirmek ve gitar dersindeki başarıyı artırmak amacıyla teknik hazırlık programı oluşturmuştur. Belirlenen etütler, Arenas 1 ve Carcassi gitar metotlarından seçilerek aşağıdaki gibi sınıf düzeylerine göre düzenlenmiştir. 2. sınıf düzeyi için: Leccion No. 20 A. Cano, Leccion No. 16 N. Costa, Carcassi – Prelüd, Carcassi Arpej etüdü, Ejercicio en arpeggio ve Carcassi – 4 adet arpej etüdü I adlı etütler belirlenmiştir. 3. sınıf düzeyi için: Leccion No.21 D. Aguado, Leccion No. 27 D. Aguado, Carcassi - 4 adet arpej etüdü II, Carcassi- allegretto, Leccion No.28 F. Carulli, Carcassi – 4 adet arpej etüdü I adlı etütler belirlenmiştir. 3. sınıf düzeyi için: Leccion No.27 D. Aguado, Leccion No.33 D. Aguado, Carcassi – Andante, Carcassi – Waltz, Leccion No.28 F. Carulli, Carcassi – 4 adet arpej etüdü adlı etütler belirlenmiştir.

Deneysel süreci oluşturan 12 haftalık bir uygulama, araştırmacı tarafından planlanarak hazırlanmıştır. Sınıf düzeylerine göre belirlenen etütler üçer haftalık periyotlarla öğrencilere bir ders saati içerisinde 20 dakikalık teknik hazırlık çalışması olarak sunulmuştur. Öğrencilere, ders saati içerisinde yapılan teknik hazırlık çalışmalarının yanı sıra birinci ve yedinci haftada olmak üzere iki kez ödev olarak birer etüt verilmiştir. Her sınıf düzeyi için 12 hafta boyunca ders içerisinde teknik

hazırlık çalışması olarak verilen toplamda dört adet etüt ve iki adet ödev etüdü tablo 2’de detaylı bir şekilde sunulmuştur. Ödev olarak verilen etütler öğrenciler tarafından ders ortamı dışında altı hafta boyunca çalışması için hazırlanmıştır. Üçer haftalık periyotlarla verilen etütler yalnızca ders saati içerisinde 20 dakika çalışılmıştır. Gitar derslerinde yapılan teknik hazırlık çalışmalarının yanı sıra, dersin geri kalan 20 dakikasında öğrenciler gitar eğitimi müfredatına uygun şekilde kendi derslerine devam etmişlerdir. Toplam 20 dakikalık süreç ile deşifre becerilerinin gelişimi izlenirken, kalan sürede dönem içi normal çalışmalarına devam edilmesi de genel başarıya etkiyi ölçebilmek için gerekli görülmüştür. Toplamda 12 haftalık süreç, araştırmacının farklı bir ilde görev yapması nedeniyle ilgili anabilim dalındaki gitar hocası tarafından yürütülmüştür. Bu süreçte tez danışmanı ve araştırmacı marifetiyle bilgi ve eser akışı sağlanırken, süreç de izlenmiş ve denetlenmiştir. Bu izleme, denetleme, eser ve bilgi akışı için bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Liste tezin ekler bölümünde sunulmuştur. Veri toplama sürecinde ilaveten öğrencilerin dönem içi başarı notları (ara sınav ve final sınavı notları) uygulamaya da yardımcı olan ilgili ders hocasından alınmıştır. Dersin hocası çalışma grubunda yer alan öğrencilerin uygulamanın yapıldığı döneme ait notları öğrenci işleri bilgi sisteminden ilgili döneme girerek elde etmiş ve vermiştir.

Tablo 2. 12 Haftalık Uygulama Planı

Sınıf	Uygulama Planı				Ödev	
	(1-2-3) Hafta	(4-5-6) Hafta	(7-8-9) Hafta	(10 -11-12) Hafta	1.Hafta	7. Hafta
II. Sınıf	1. Etüt (<i>Leccion No. 20 A. Cano</i>)	2. Etüt (<i>Leccion No. 16 N. Costa</i>)	3. Etüt (<i>Carcassi - Prelüd</i>)	4. Etüt (<i>Carcassi – 2 adet arpej etüdü</i>)	Ödev 1 (<i>Ejercicio en arpeggio</i>)	Ödev 2 (<i>Carcassi - 4 adet arpej etüdü I</i>)
III. Sınıf	1. Etüt (<i>Leccion No.21 D. Aguado</i>)	2. Etüt (<i>Leccion No.27 D. Aguado</i>)	3. Etüt (<i>Carcassi - 4 adet arpej etüdü II</i>)	4. Etüt (<i>Carcassi - Allegretto</i>)	Ödev 1 (<i>Leccion No.28 F. Carulli</i>)	Ödev 2 (<i>Carcassi - 4 adet arpej etüdü I</i>)
IV. Sınıf	1. Etüt (<i>Leccion No.27 D. Aguado</i>)	2. Etüt (<i>Leccion No.33 D. Aguado</i>)	3. Etüt (<i>Carcassi - Andante</i>)	4. Etüt (<i>Carcassi - Waltz</i>)	Ödev 1 (<i>Leccion No.28 F. Carulli</i>)	Ödev 2 (<i>Carcassi - 4 adet arpej etüdü I</i>)

Deney öncesinde araştırmacı tarafından sınıf düzeylerine uygun deşifre becerisini ölçmeye yönelik deşifre etütler hazırlanmış ve beş farklı uzman görüşüne sunularak kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Her sınıf düzeyi için oluşturulmuş olan deşifre etütler, araştırma grubu öğrencilerinin ön-test performanslarını belirlemek amacıyla, birinci ve ikinci çalma olarak deşifre ettirilmiş ve çalma uygulamaları video kaydına alınmıştır. Son-test uygulaması için tekrardan sınıf düzeylerine

yönelik yeni deşifre etütler hazırlanarak uzmanlar tarafından kapsam geçerliliği sağlanmış ve 12 hafta süren teknik hazırlık çalışma programının ardından ön-testte olduğu gibi ilk çalma ve ikinci çalma olarak deşifre çalma uygulamaları tekrarlanarak öğrencilerin son-test performansları video kaydına alınmıştır. Dokuz öğrencinin ön-test aşamasında birinci ve ikinci çalma olarak kaydedilen 18 video ve son-test aşamasında kaydedilen 18 video olmak üzere toplam 36 video, puanlayıcı uzmanlar tarafından tarafsız değerlendirme yapılabilmesi amacıyla kodlanmıştır. Öğrencilere ait videoların ön-test ve son-test videolarının hangisi olduğu puanlayıcılar tarafından anlaşılmaması için farklı kodlar verilerek dereceli puanlama anahtarı üzerine yerleştirilmiştir. Örneğin, 2.sınıfta okuyan 1. katılımcıya ait ön-test 1. video 201A, 2. video 201B şeklinde kodlanmıştır. Aynı öğrenciye ait son-test 1. video 205A 2. video 205B şeklinde kodlanmıştır. Yapılan kodlamalar deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı üzerine karışık bir şekilde yazılarak uzmanlara videolar puanlamaları sağlanmıştır. Kodlamalara ait örnek Tablo 3'te, yapılan kodlamaların deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı üzerinde yazılmış şekli Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. Ön-Test ve Son-Test Videolarına Ait Kodlamalar Örneği

Sıra No	Katılımcılar	Kodlar
1.	2. sınıf 1. katılımcı 1. video ön-test	201 A
2.	2. sınıf 1. katılımcı 2. video son-test	201 B
3.	2. sınıf 1. katılımcı 1. video son-test	205 A
4.	2. sınıf 1. katılımcı 2. video son-test	205 B
5.	3. sınıf 1. katılımcı 1. video ön-test	303 A
6.	3. sınıf 1. katılımcı 2. video ön-test	303 B

Tablo 4. Ön-Test ve Son-Test Videolarının Kodlamalarına İlişkin Örnek Puanlama Anahtarı

Sıra No	Sınıf düzeyi	Katılımcılar	Video kayıt	Puan
1.	2	205	A B	
2.	2	201	A B	
3.	3	307	A B	
4.	3	304	A B	
5.	4	403	A B	
6.	4	401	A B	

Öğrencilerin ön-test ve son-test performanslarına ait 36 adet video alan uzmanları tarafından deşifre becerisi dereceli puanlama anahtarı aracılığıyla tarafsız bir şekilde puanlanmıştır. Uygulama sürecine ait nicel verinin toplanmasının ardından öğrencilerin dönem için başarılarını tespit etmek

amacıyla, öğrencilerin ders başarı puanları okul sisteminden alınmıştır. Nicel verilerin bir diğer bölümünü oluşturan gitar dersi (bireysel çalgı gitar) başarı notları, uygulama yapılan ilgili dönemdeki ara sınav ve final sınavı notları biçiminde elde edilmiştir. Deneysel işlem sonrasında, araştırmanın nitel verisi, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile teknik hazırlık çalışmalarına yönelik görüşler biçiminde toplanmıştır. Bu süreçte öğrenciler yapılan çalışmanın etkililiğine ve deşifre çalışmasında kendi çalışma disiplinlerine ilişkin görüşlerini sunmuşlardır.

3. 6. Verilerin Analizi

Yapılan bir çalışmada çalışma grubu 30 kişinin altında kalmışsa doğrudan parametrik olmayan testlerin kullanılması önerilmektedir. Bu gibi durumlarda veri setinin normallik gibi diğer bazı varsayımları karşılamasına bakılmaz (Eymen, 2007, s. 88). Normallik varsayımına için başka bir yaklaşımda (Bursal, 2017, s. 58), benzer biçimde normallik testi sonucunun anlamlı olmaması, yani dağılımın normal olması durumunda, eldeki örneklem grubunun sayısına göre (yaklaşık 15 kişi civarı) bu varsayımın sağlanmıyor olma ihtimalini ileri sürmektedir. Gözlem sayısı (kişi sayısı/çalışma grubu büyüklüğü vb.) az sayıda olduğu için kullanılan testler de yeterince güçlü olmayabilir diyen Bursal, (2017), bu tür durumlarla karşılaşıldığında parametrik olmayan testlere başvurulmasını önermektedir.

Karma araştırma modellerinden biri olan açıklayıcı sıralı karma desenle yapılmış bu çalışmanın öncelikle nicel verilerinin analizi yapılmış ardından nitel verilerin analiz yapılmıştır. Nicel verilerin analizinde yaygın kullanılan bir istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma grubunun tek grup olmasından dolayı, ön-test ve son-test verileri ve öğrencilerin vize-final başarılarına yönelik parametrik olmayan testlerden Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılarak nicel analizler yapılmıştır. Nicel verilere yönelik çözümlemeler bulgular bölümünde sunulmuştur. Büyüköztürk'e (2020) göre, Wilcoxon işaretli sıralar testi, ilişkili iki ölçüm arasında anlamlı farkın olup olmadığını ölçmek amacıyla kullanılan testtir. Ekiz'e (2020) göre, parametrik olmayan iki ilişkili örneğin verilerini ölçmek için kullanılan testtir. Araştırmada bu ölçümlerin yanında öğrencilerin deşifre çalma performanslarını puana dönüştüren 6 adet uzmanın verdikleri puanların güvenilirliği için puanlayıcılar arasında korelasyon katsayısı hesaplaması yapılmıştır. Diğer yandan deşifre başarısının dönem içi başarı ile ilişkisini ve bu durumun birbirinin yordayıcısı olup olmadığı hususu içinde iki değişkenli ve kısmi korelasyon işlemleri de yapılmıştır. Bu hesaplamalarda tez genelinde parametrik olmayan ölçümler kullanıldığı için Spearman Brown katsayısı hesaplaması yapılmıştır. Korelasyon analizleri sürekli iki değişken arasındaki muhtemel doğrusal ilişkiyi veya bu ilişkinin düzeyini/şiddetini tespit etmeye çalışan, ya da farklı bir başka değişken ile farklı iki değişkeni karşılaştıran ölçümlerdir (Köklü, Büyüköztürk, 2000, 123; Altunışık, vd. 2010, 226; Sungur, 2009, 115). Pallant (2015, s. 150) korelasyon (r) katsayısı referans/kabul sınırları için; 0 ile

0,10 hiç ilişki yok, 0,10 ile 0,29 küçük ilişki, 0,30 ile 0,49 orta düzeyli ilişki, 0,50 ile 1,00 için büyük ilişki biçiminde bir sınıflama yapmıştır.

Araştırmada elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan görüşler çalışmanın nitel verilerini oluşturmaktadır. Nitel verilere yönelik analizler bulgular bölümünde verilmiştir. Ekiz’e (2020) göre içerik analizi, “herhangi yazılı metnin ya da belgenin (gözlem, görüşme, resmi ve kişisel belge, gazete vb.) içeriğinin incelenmesi ve sayısal ya da istatistiksel olarak ortaya konulmasında kullanılan bir analiz çeşididir” (s. 87). Büyükoztürk vd.’ye (2023) göre, içerik analizi, yazılı bir metni sistematik bir şekilde özetleyen ve sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan bir tekniktir.

Tablo 5. Uzmanlar Arası Korelasyon Sonuçları

		Uzman I	Uzman II	Uzman III	Uzman IV	Uzman V	Uzman VI
Uzman I	r	---	0,71**	0,86**	0,55*	0,70**	0,79**
	p		,000	,000	,036	,000	,000
Uzman II	r	0,71**	---	0,88**	0,54*	0,73**	0,84**
	p	,000		,000	,041	,000	,000
Uzman III	r	0,86**	0,88**	---	0,70**	0,80**	0,88**
	p	,000	,000		,002	,000	,000
Uzman IV	r	0,55*	0,54*	0,70**	---	0,57*	0,64**
	p	,036	,041	,002		,027	,007
Uzman V	r	0,70**	0,73**	0,80**	0,57*	---	0,72**
	p	,000	,000	,000	,027		,000
Uzman VI	r	0,79**	0,84**	0,88**	0,64**	0,72**	---
	p	,000	,000	,000	,007	,000	

** p<,01

* p<,05

Öğrencilerin deşifre çalma süreçlerini puana dönüştüren uzmanların verdikleri puanlara ilişkin korelasyon katsayısı ölçümlerinde tüm katsayıların p<,01 ve p<,05 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Tüm katsayılar pozitif yönlü, yüksek düzeyli ve doğrusal bir ilişkiye işaret etmektedir. Buna göre uzmanların verdikleri puanların yüksek düzeyli ve pozitif yönlü bir ilişkiyi işaret ettiği ve puanlar arası uyumun yüksek düzeyli olduğu söylenilebilir.

4. BULGULAR

4. 1. Deşifre Becerilerine Yönelik Bulgular

Tablo 6. Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 1. ve 2. Performanslara Yönelik Uzman Puanlamalarının Ortalamaları

Katılımcılar	Ön-test		Son-test	
	1.	2.	1.	2.
2. Sınıf 1. katılımcı	47	50,66	59,83	63,16
2. Sınıf 2. katılımcı	63,33	67,5	73,5	76,83
3. Sınıf 1. katılımcı	51,83	57,66	56,83	62,6
3. Sınıf 2. katılımcı	51	64,83	50	54,66
4. Sınıf 1. katılımcı	46,66	50,66	57,16	65,66
4. Sınıf 2. katılımcı	30,5	33,16	31,16	33,66
4. Sınıf 3. katılımcı	23,83	25,16	33	35,5
4. Sınıf 4. katılımcı	25,83	25,83	33,83	34,66
4. Sınıf 5. katılımcı	43	46,83	53,66	58,33

Altı alan uzmanı tarafından, dokuz katılımcının her birine ait ikişer performans olmak üzere toplamda 36 performans puanlanmış ve Tablo 6'da bu puanlamaların ortalamaları verilmiştir. Puan ortalamalarının ön test ve son test ölçümlerine göre dağılımına bakıldığında, öğrencilerin ön test 1 aşamasında 42,5, ön test 2 aşamasında 46,9, son test 1 aşamasında 49,8, son test 2 aşamasında 53,8 puanlık bir başarı ortalaması yakaladığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler genel olarak ikinci çalma uygulamasında daha başarılı olurken, bu durum son test lehinde daha anlamlı hale gelmektedir.

Tablo 7. Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 1. Performans Puanlarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları

Ön-Test / Son-Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	2,00	2,00	-2,429	0,015
Pozitif Sıra	8	5,38	43,00		
Eşit Sıra	0				

* Wilcoxon işaretli sıralar testi negatif sıralar temeline dayalı

** $p < 0.05$ sonuçlar istatistiksel olarak anlamlıdır

Katılımcıların 1. performanslarının ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 7'de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırma grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test puanları arasında manidar/anlamlı bir fark olduğunu ortaya çıkartmaktadır ($z = -2429$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve

bunların toplamı dikkat alındığında, gözlenen farkın pozitif sıralar yani son-test puanı yönünde/lehinde olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarında 2. Performans Puanlarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları

Ön-Test / Son-Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	5,00	5,00	-2,073	0,038
Pozitif Sıra	8	5,00	40,00		
Eşit Sıra	0				

* Negatif sıralar temeline dayalı

** $p < 0.05$

Öğrencilerin 2. Performanslarının ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, Tablo 8’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırma grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı (manidar) bir fark olduğunu göstermiştir ($z = -2,073$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve de toplamı dikkat alındığında, gözlenen bu fark durumunun pozitif sıralar, yani son-test puanı lehinde olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Ön-Test ve Son-Test Uygulamalarının Genel Ortalamalarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile Analiz Sonuçları

Ön-Test / Son-Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	3,00	3,00	-2,310	0,021
Pozitif Sıra	8	5,25	42,00		
Eşit Sıra	0				

* Negatif sıralar temeline dayalı

** $p < 0.05$

Öğrencilerin 1. ve 2. Performanslarının ortalamalarının ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları, tablo 9’da verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırma grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test 1. ve 2. performansına ait puan toplam puanları arasında anlamlı/manidar bir fark olduğunu göstermiştir ($z = -2,310$, $p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve de toplamı dikkat alındığında, gözlenen bu fark durumunun pozitif sıralar ilişkili, yani son-test puanı yönünde olduğu görülmektedir.

4. 2. Dönem içi Başarıya Yönelik Bulgular

Çalışma grubunun 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz dönemine ait gitar dersi vize ve final notları gitar ders öğretmeninden alınarak Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi Ders Başarı Puanları

2022 - 2023 Güz Dönemi					
Sıra	Adı Soyadı	Sınıf	Vize Puanı	Final Puanı	Ortalama
1.	I. Katılımcı	2	60	80	70
2.	II. Katılımcı	2	60	90	75
3.	III. Katılımcı	3	60	70	65
4.	IV. Katılımcı	3	40	60	50
5.	V. Katılımcı	4	50	80	65
6.	VI. Katılımcı	4	65	85	75
7.	VII. Katılımcı	4	60	70	65
8.	VIII. Katılımcı	4	60	90	75
9.	IX. Katılımcı	4	60	80	70

Tablo 11. Öğrencilerin Dönem İçi Vize ve Final Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Vize - Final	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	0	,00	,00	-2,701	0,007
Pozitif Sıra	9	5,00	45,00		
Eşit Sıra	0				

* Negatif sıralar temeline dayalı

** $p < 0.05$

Öğrencilerin dönem içi vize ve final puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği konusundaki Wilcoxon işaretli sıralar testi sonuçları tablo 11’de verilmiştir. Analiz sonuçları, deney grubundaki öğrencilerin vize ve final puanları arasında anlamlı/manidar bir fark olduğunu ortaya koymaktadır ($z = -2,701, p < 0.05$). Fark puanlarının sıra ortalamaları ve toplamı dikkat alınırsa, gözlenen bu farkın pozitif sıralar lehinde yani final puanı yönünde olduğu görülmektedir.

4. 3. Deşifre Becerileri ve Dönem içi Başarı Karşılaştırmasına Yönelik Bulgular

Tablo 12. Deşifre Puanları ile Başarı Notları Korelasyon Tablosu

		Ön Test I	Ön Test II	Son Test I	Son Test II	Öntest ort.	Sontest ort.
Arasınav	r	,317	,442	-,327	-,396	-,442	-,298
	p	,406	,233	,391	,291	,233	,435
Final	r	-,103	-,129	,237	,334	-,129	,114
	p	,793	,741	,726	,930	,741	,771
Ort.	r	-,156	-,213	-,009	-,139	-,213	-,031
	p	,689	,582	,982	,722	,582	,937

Tablo incelendiğinde ön test ve son test sürecinden alınan puanlar ve bu iki ölçümün ortalama puanları ile başarı notları arasında kısmen orta düzeyli, ağırlıklı olarak ise düşük veya negatif düzeyli korelasyon sonuçları göze çarpmaktadır. Ara sınav puanlarının ön test puanları ile final sınavının ise son test puanları ile orta düzeyli ilişkide olduğu, diğer çapraz karşılaştırmalarda katsayıların düşük olduğu gözlenmektedir. Buna göre ilk ölçümde başarı ve deşifre arasında düşük veya orta düzeyli bir ilişki vardır.

Tablo 13. Deşifre Puanları ile Başarı Notları Kısmi Korelasyon Sonuçları

Kontrol Değişkenleri		Öntest I	Öntest II	Sontest III	Sontest IV
Öntest ort.	Arasınan	r	,770	,389	,471
		p	,043	,389	,286
Sontest ort.	Final	r	,177	,892	,533
		p	,704	,007	,466
	Ort.	r	,471	,777	,439
		p	,286	,040	,324

Ön test ve son test puan ortalamalarının kontrol değişkeni olarak ölçüme alındığı kısmi korelasyon sonuçları incelendiğinde, ilk ölçüm basamağında düşük ya da orta düzeyli görünen katsayıların, kısmen orta ve yüksek düzeyli ilişki gösterdiği anlaşılmaktadır. Ara sınav ve final sınavlarındaki artışın, bu karşılaştırmada ön test ve son test aşamasının genellikle ikinci çalma ölçümleri ile doğrusal bir ilişki içinde olduğu söylenilebilir. Buna göre ilk ölçümde bulunamayan manidar farkların ve beklenen orta ve yüksek düzeyli ilişkinin kısmi korelasyon ölçümünde sağlandığı dikkat çekmektedir.

4. 4. Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 14. “Deşifre Becerilerini Geliştirmek İçin Yapılan Ödev ve Ders İçi Çalışma Uygulamalarının Size Katkı Sağladığını Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

1. Katılımcı	Hayır.
2. Katılımcı	Evet. Daha hızlı şifre yapma becerim gelişti.
3. Katılımcı	Evet. Motor becerilerime katkı sağladı.
4. Katılımcı	Evet. Deşifre becerisi kişinin seviye olarak nerede olduğunu gösterir ve buna göre çalışmalarını yönlendirir.
5. Katılımcı	Evet. Deşifre hızımı arttırdı ve algılama becerilerimi geliştirdi.
6. Katılımcı	Evet, spontaneyi geliştirdi
7. Katılımcı	Hayır. Yeterli miktarda çalışmadım.
8. Katılımcı	Evet Ritim kalıplarını daha iyi algılayıp çalma konusunda gelişim sağladım.
9. Katılımcı	Evet çünkü nota okumaya hakim olmayı sağlıyor.

Tablo 14’e göre, iki katılımcı teknik hazırlık çalışmalarının gitar çalma becerilerine katkıda bulunmadığı görüşüne sahip olduğu görülmektedir. Yedi katılımcı ise bu teknik hazırlık çalışmalarının farklı şekillerde katkılar sağladığını düşünmektedir. Bazı katılımcılar, çalışmaların deşifre hızlarını artırdığını ve algılama becerilerini geliştirdiğini belirtirken, diğerleri motor becerilerini, müzikal yeteneklerini, nota okuma becerilerini ve spontane yeteneklerini geliştirdiğini düşünmektedir. Bu araştırma grubundaki katılımcıların çoğu teknik hazırlık çalışmalarının gitar çalma becerilerini olumlu bir şekilde etkilediğini düşünmektedir.

Tablo 15. “Gitar ile Deşifre Çalışması Yapmak Sizce Önemli ve Gerekli Midir?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

1. Katılımcı	Evet.
2. Katılımcı	Evet gereklidir, daha az hata yapmamızı sağlıyor
3. Katılımcı	Müzikal okuma becerilerinin gelişmesi için kesinlikle yapılması gerekir. Faydalıdır.
4. Katılımcı	Evet önemli ve gereklidir. Çünkü ne kadar çok farklı eser deşifre edersek hem nota okuma kabiliyeti bakımından hem de gitar tekniği, zor ve kolay pozisyonların üstesinden daha çabuk gelmek açısından önemli bir rol oynar.
5. Katılımcı	A: eseri doğru ve temiz çalabilmek için, nüanslarına hakim olabilmek için önemlidir.
6. Katılımcı	Önemlidir ne kadar pratik yapılırsa o kadar geliştirir. Pozisyonlar gelişir parmaklar gelişir algılama gelişir.
7. Katılımcı	Evet çok önemlidir. Çünkü orkestralarda çalarken nota takip etmemiz gerekiyor.
8. Katılımcı	Evet. Hem müzikal gelişim sağlayabilmek için hem de gitarda teknik olarak gelişim için önemlidir.
9. Katılımcı	Evet esere önyak oluyor ve devamında eseri pekiştirmiş oluyorsun.

Deşifre becerilerinin gerekliliğine ilişkin tablo 15’teki görüşler incelendiğinde, katılımcıların tamamı deşifre çalma çalışmasını gerekli görmektedir. Bu tür çalışmaların hata yapma olasılığını azalttığını, müzikal okuma becerilerini geliştirdiğini ve nota okuma yeteneğini artırdığını düşünen katılımcılar bulunmaktadır. Ayrıca, farklı eserlerin deşifre edilmesinin, nüansları anlama ve temiz çalma yeteneğini geliştirerek gitar tekniği ve müzikal gelişim için önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, çoğu katılımcı bu tür çalışmaların gerekli olduğunu düşünüyor ve müzikal gelişimleri için önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Tablo 16. “Düzenli Deşifre Çalışması Yapılıyor Mu?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

1. Katılımcı	Hayır. Vaktim olmuyor.
2. Katılımcı	Evet, ara ara yapıyorum, eserin kolaylık- zorluk derecesine göre değişiyor.
3. Katılımcı	Düzenli olarak yapmıyorum. Bir gün içerisinde çok aktifim. Çok fazla hareket halindeyim.
4. Katılımcı	Cevabım hayır son sınıf öğrencisi olduğum için yeteri kadar vakit ayıramıyorum.
5. Katılımcı	Evet. Arenas adlı kitaptaki etütleri deşifrem gelişmesi için çalışıyorum.

Tablo 16'nın devamı

6. Katılımcı	Hayır çok nadir yapıyorum.
7. Katılımcı	Hayır. Tembellik yapıyorum çünkü.
8. Katılımcı	Hayır. Zaman bulamıyorum maalesef.
9. Katılımcı	Hayır.

Düzenli deşifre çalışması yapılıyor mu sorusuna ilişkin görüşlere bakıldığında, üç katılımcının deşifre çalışması yaptığı görülmektedir. Düzenli çalışmalar yapan sadece bir katılımcı, ara sıra çalışmalarını sürdüren iki katılımcı olduğu söylenebilir. Katılımcıların çoğunluğu; zaman kısıtlamaları, yoğun programlar veya motivasyon eksikliği gibi nedenlerle düzenli olarak bu tür çalışmaları yapamadıklarını belirtmektedir. Genel olarak, öğrencilerin düzenli deşifre çalışması yapma konusunda zorluklarla karşılaştığı görülmektedir.

Tablo 17. “Sizce Deşifre Çalışması Yapmak Genel Olarak Teknik Gelişime mi Müzikal Gelişime mi Yoksa Her İkisine mi Katkı Sağlar?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

1. Katılımcı	Her ikisine de.
2. Katılımcı	Her ikisine de katkı sağlar
3. Katılımcı	Her ikisine de katkı sağlar.
4. Katılımcı	Her ikisine de katkı sağlar.
5. Katılımcı	Teknik gelişime katkısı vardır.
6. Katılımcı	Teknik gelişim
7. Katılımcı	Her ikisine de mükemmel katkı sağlar.
8. Katılımcı	Bence her iki sinde.
9. Katılımcı	Her iki sinde katkı sağlar.

Tablo 17'deki katılımcı cevaplarına bakıldığında, öğrencilerin çoğunluğu deşifre çalışmasının hem teknik gelişime hem de müzikal gelişime katkı sağladığı belirtilmektedir. Bazı öğrenciler her iki alanın da gelişimine dikkat çekerken, diğerleri teknik gelişiminin deşifre çalışmasıyla daha fazla ilişkili olduğunu düşünmektedir. Ancak çoğu öğrenci, bu tür çalışmaların her iki alana da önemli katkılar sağladığını düşünmektedir. Bu, müzikal ve teknik becerilerin birlikte gelişmesinin önemini yansıtmaktadır.

Tablo 18. “Sizce Gitar Derslerinde Deşifre Çalma Çalışmalarına Yer Verilmeli midir? Neden?” Sorusuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

1. Katılımcı	Evet.
2. Katılımcı	Evet verilmelidir, daha hızlı deşifre yapma becerisi sağlıyor
3. Katılımcı	Yer verilmelidir. Hem klavye hakimiyeti açısından hem de müzikal açıdan çok yararlıdır.

Tablo 18'in devamı

4. Katılımcı	Kesinlikle yer verilmeli. Kolaydan zora doğru ilerleyen bir metot yardımıyla sürekli olarak gelişir halde kalmamızı sağlar. Zor eserlerde dahi daha kendinden emin bir tavırda çalmamızı sağlar.
5. Katılımcı	Verilmelidir. Gitaristin daha donanımlı olabilmesi için.
6. Katılımcı	Yer verilmelidir, parçalara daha erken hakim olabilmek için
7. Katılımcı	Kesinlikle.
8. Katılımcı	Verilebilir. Çünkü hem solfej çalışması olarak gelişimi hem de teknik açıdan gelişimi sağlar.
9. Katılımcı	Evet çünkü hem nota okumaya çok yararı oluyor.

Tablo 18'de belirtilen görüşler, gitar derslerinde deşifre çalma çalışmalarının önemini vurgulamaktadır. Öğrencilerin çoğu, bu tür etkinliklerin daha hızlı deşifre yapma yeteneğini geliştirdiğini, klavye hakimiyeti ve müzikal anlayış açısından faydalı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, kolaydan zora doğru ilerleyen bir metodun sürekli gelişimi desteklediğini ve gitaristin daha yetkin hale gelmesini sağladığını ifade etmektedirler. Parçalara erken hakim olma, nota okuma becerisini geliştirme ve solfej çalışmalarına katkı sağlama gibi nedenler de sıkça dile getirilmektedir. Genel olarak, öğrenciler, deşifre çalışmalarının gitar eğitiminde kritik bir rol oynaması gerektiğini savunmaktadırlar.

5. TARTIŞMA

Açıklayıcı sıralı karma desene sahip bu çalışmada, önce nicel veriler sonra da nitel veriler toplanarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nicel verilerine yönelik bulgular, öğrencilerin dönem içi başarılarında final lehine, deşifre becerilerine yönelik yapılan testlerde son-test lehine anlamlı farklar bulunmuştur. Uygulanan teknik hazırlık çalışmalarının, dönem için başarılarına ve deşifre becerisinin gelişimine katkı sağladığı, söylenebilir. Nitel verilerin bulguları değerlendirildiğinde, nicel verileri destekler nitelikte sonuçlar olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, literatür taramasında araştırma kapsamına yönelik ulaşılan çalışmaların bulgularıyla paralellik, benzerlik veya zıtlık açısından karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Ergin ve Durak'ın (2016) “Biliş Üstü Öz Düzenlemenin Deşifre Çalma Becerisine ve Deşifre Çalma Tutumuna Etkileri” adlı yarı deneysel çalışması, deşifre çalma becerisi konusu, örneklem grubu, deney sonuçları ve tutuma yönelik bulgular açısından bu çalışma hem nicel hem de nitel yönlerden paralellik göstermektedir. İki çalışmadaki nicel verilerin analizleri neticesinde son-test lehine anlamlı farklar tespit edilmiş, nitel verilere yönelik bulgular, deşifre becerisi konusunda olumlu görüşlerin olduğuna yönelik yorumlanmıştır.

Öztutgan'ın (2018) “Klasik Gitar İçin Geliştirilen Bölgesel Deşifre Metodunun Etki Düzeyinin Belirlenmesi” adlı deneysel çalışmada, bölgesel deşifre metodunun etki düzeyini incelemiş ve son-test lehine anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Nicel verilere yönelik ulaşılan sonuçlar, örneklem grubu ve deşifre becerisi konusu bakımından iki araştırma paralellik göstermektedir.

Faraj'ın (2018) “Klasik Gitar Eğitiminde Zihinsel Uygulamanın Deşifreye Etkisi” adlı çalışmada, zihinsel uygulamanın deşifreye etkisi konusu araştırılmış ve deneysel olarak son-test lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. İki çalışma da deşifre becerisine etki konusunda olumlu sonuç çıkması, örneklem grubunun ve konu kapsamının benzerliği açısından paralel olduğu gözlemlenmiştir.

Kaynar'ın (2020) “Gitar Eğitiminde Deşifre Becerilerinin Geliştirilmesi Konusunda Uzman Görüşlerinin Alınması ve Bu Görüşlerin Uygulanmasına Yönelik Bir Deneme Çalışması” adlı çalışması' konu kapsamı ve örneklem benzerliği açısından benzerlik göstermektedir. Kaynar, çalışmada deşifre becerisinin geliştirilmesine yönelik alınan uzman görüşlerinin denenmesi konulu deneysel bir çalışma yapmış son-test lehine anlamlı fark tespit etmiştir. İki çalışma nicel verilere yönelik sonuçlar açısından paralellik göstermektedir. Ancak, karma modelle tasarlanmış bu çalışma, nicel veri sonuçlarının nitel bulgularla desteklenmesi bakımından farklılık göstermektedir.

Özyörük ve Özgür'ün (2018) "Başlangıç gitar eğitiminde sağ el öncelikli öğretimi öğrenci başarısına etkisi" adlı çalışması, araştırma grubu ve öğrencinin gitar dersi başarısı konusu bakımından paralellik göstermektedir. Özyörük ve Özgür, sağ el öncelikli gitar eğitiminin başarıya etkisini deneysel olarak test etmiş ve son-test lehine anlamlı bir fark tespit etmiştir. İki çalışma, deneysel süreç sonucunda ulaşılan sonuçlar ve nitel bulguların olumlu yorumlanması bakımından benzerlik göstermektedir.

Can'ın (2019) "The effect of daily sight reading studies of the guitar students on sight reading and guitar performance" adlı çalışmasında, öğrencilerin düzenli deşifre çalışmalarının gitar performansı ve deşifre becerileri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Can'ın ön-test ve son-test kontrol gruplu olan bu deneysel çalışmasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Örneklem grubu, konu kapsamı ve ulaşılan sonuçlar bakımından bu araştırma ile paralellik göstermektedir. İki çalışma da deşifre becerisinin geliştiğini ve öğrencinin gitar dersi başarısının arttığına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır.

Syahril ve Arifin'in (2022) "Behavioral Difficulties in Sight- Reading: A Quantitative Study on Uitm Classical Guitarist Students" adlı çalışmasında, lisans düzeyindeki gitar öğrencilerinin nota deşifresindeki davranışsal zorluklarını betimsel tarama yöntemi ile araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına anketlerle elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları olarak, öğrencilerin %93'ü deşifre becerisinde zorlandığı, yeni bir eser öğrenme sürecinde deşifre etmek yerine farklı yöntemlerin kullanıldığı ve öğrencilerin %50'sinin rutin deşifre çalışmalarını yapmadığı sonuçları tespit edilmiştir. İki çalışma, örneklem grubu ve konu kapsamı olarak benzerlik göstermekte, araştırma modeli olarak ise farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, her iki çalışmada da öğrencilerin rutin deşifre çalışmaları yapmadığına dair bulgular tespit edilmiştir.

Uyan'ın (2012) "Lisans Düzeyindeki Gitar Öğrencilerinde Ön Dinlemenin Deşifre Performansına Etkisi" adlı deneysel çalışması, benzer araştırma konusu ve örneklem grubuyla çalışılması bakımından benzerlik göstermektedir. Ancak, ulaşılan sonuçlar açısından yapılan iki çalışma arasında paralellik bulunmamaktadır. Uyan, ön dinlemenin deşifre performansına etkisini incelemiş ve genel sonuçlarda son-test lehine anlamlı bir fark olmadığını, ancak "doğru nota çalabilme" alt boyutunda lisans 1. ve 2. sınıf öğrencileri için anlamlı bir fark saptandığını tespit etmiştir. Bu bağlamda, nicel veri analizine dayalı sonuçlarda belirgin farklılıklar gözlemlenmiştir.

Örneklem grubu, konu kapsamı ve nitel ve nicel veriler doğrultusunda ulaşılan olumlu veya olumsuz sonuçlar bakımından paralellik ve zıtlığı tartışılan bu sekiz araştırma, gitar çalgısına yönelik yapılmış olup, bu çalışma açısından yüksek öneme sahip ilgili araştırmalardır. Ayrıca, konu kapsamı açısından benzerlik göstermesine rağmen farklı çalgılar üzerinde yapılmış diğer araştırmalar da çalışmanın tartışmasına boyut katması bakımından değerlidir.

Deniz-Nart'ın (2010) "Deşifre Şarkı Söyleme ve Koro Eğitimine Katkıları" adlı çalışması araştırma modeli ve örneklem grubu olarak bu çalışma ile benzerlik göstermemektedir. Ulaşılan

sonuçlar ve konu kapsamı olarak iki çalışmanın da paralellik gösterdiği gözlemlenmiştir. Denir-nart, çalışmasında deşifre şarkı söylemenin önemini vurgulamakta ve koro eğitimi için olumlu katkılar sağladığından bahsetmektedir. Deşifre becerisinin ve teknik becerinin müzik eğitimine katkısı açısından iki çalışma benzerlik göstermektedir.

Dalkıran'ın (Dalkıran, 2011) “Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi” adlı deneysel çalışmasında, örneklem grubu olarak lisans düzeyindeki keman öğrencileri seçilmiş ve deşifrenin keman eğitimine olan etkisi araştırılmıştır. Çalışmasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. İki çalışma ulaşılan olumlu sonuçlar bakımından paralellik gösterirken, konu kapsamı ve örneklem grubu açısından benzerlik göstermektedir.

Özer ve Yiğit (2011), “Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması” adlı çalışmasını ile Köse'nin (2013)“Piyano Eğitiminde Hızlı Deşifre Teknikleri Üzerine Bir Çalışma” adlı çalışmasında, piyano eğitime yönelik deşifre becerisinin deneysel yöntemle incelenmesi ve nicel verilere yönelik analizlerde deney grubu lehine anlamlı farklar çıkması, her iki çalışmayı da bu çalışmayla benzer kılmaktadır. Küpana (2012) ise, “Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” çalışmasında, piyano eğitiminde deşifre becerisine yönelik tutumları araştırmış ve olumlu sonuçlara ulaşmıştır. Küpana'nın araştırması, ulaşılan olumlu nitel bulgular nedeniyle bu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Kurtuldu (2014),“Piyano Öğrencilerinin Deşifre Becerileri ile Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması” çalışmasında piyano eğitiminde deşifre becerisi ve piyano dersi başarısına yönelik ilişkisel bir araştırma yaparak, aralarında pozitif bir ilişki tespit etmiştir. Piyano dersi başarısı ve deşifre becerisi arasındaki ilişki sebebiyle bu çalışmadaki gitar dersi başarısı ve deşifre becerisi araştırmasına yönelik benzerlik olduğu görülmektedir. İki çalışmada sonuçlar açısından paralellik bulunmaktadır.

Kurtuldu ve Odabaş'ın (2017) “Piyano Öğrencilerinin Armoni Dersi Başarıları ile Deşifre Becerilerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, ulaşılan sonuçlara göre armoni dersi başarıları ve deşifre arasında yüksek düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Kurtuldu & Odabaş'ın araştırmasında bulunan sonuçlar bakımından bu araştırma da tespit edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Literatür incelemesinde, gitar, farklı çalgılar ve müzik eğitimin farklı boyutlarına yönelik yapılmış araştırmalar; örneklem grubu, konu kapsamı, araştırma modeli ve ulaşılan sonuçlar bakımından benzerlik, paralellik ve zıtlık açısından karşılaştırılarak tartışılmıştır. Tartışma neticesinde, literatürdeki alanla ilgili çalışmalarla ortak sonuçlara ulaşıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada ulaşılan bulgular, literatürdeki benzer çalışmaları destekler niteliktedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Araştırma grubunun dönem içi gitar dersi vize ve final puanları arasında anlamlı bir fark olduğu, final puanlarının vize puanlarına göre önemli ölçüde daha yüksek olduğu sonucu tespit edilmiştir. Diğer yandan dönem içi başarı puanları ile deşifre puanları arasındaki korelasyon katsayıları da pozitif yönlü ve manidar bir ilişkiyi işaret etmektedir. Ulaşılan bu sonuç teknik hazırlık çalışmalarının, hem ilgili dönemde farklı olarak sadece bu çalışmanın uygulanmış olması, hem öğrencilerin başarıya yönelik olumlu görüşleri, hem de korelasyon katsayıları birlikte düşünülürse gitar eğitimindeki başarıya katkı sağladığını göstermektedir.
2. 1. deşifre çalma performansının ön-test ve son-test puanları arasında, son test lehinde manidar/anlamlı fark bulunmuştur. Bu sonuç, teknik hazırlık çalışmalarının 1. deşifre çalma performansını geliştirdiğini göstermektedir.
3. 2. deşifre çalma performansının ön-test ve son-test puanları arasında son-test lehinde anlamlı/manidar fark bulunmuştur. Bu sonuç, teknik hazırlık çalışmalarının 2. deşifre çalma performansını geliştirdiğini göstermektedir.
4. 1. ve 2. deşifre çalma performanslarının ortalamalarının ön-test ve son-test puanları arasında son-test lehinde manidar/anlamlı fark bulunmuştur. Ulaşılan sonuç bağlamında, bütün çalışma sürecinin genel deşifre performansına katkı sağladığı görülmüştür.
5. Çoğu katılımcının, teknik hazırlık çalışmalarının nota okuma, deşifre hızı ve algılama becerilerini geliştirdiği konusundaki görüşlere sahip olduğu saptanmıştır.
6. Deşifre becerisini geliştirmek amacıyla bazı öğrencilerin etütler, bazılarının ise eserler üzerinde çalıştığı gözlenmiştir.
7. Çoğu katılımcının, düzenli deşifre çalışmaları yapmanın, deşifre becerisini geliştirdiğine yönelik görüşlere sahip olduğu tespit edilmiştir.
8. Katılımcıların çoğunluğunun teknik hazırlık çalışmalarının, motor becerileri ve müzikal yeteneklerini geliştirdiği konusunda görüşlere sahip olduğu tespit edilmiştir.
9. Katılımcıların çoğunluğu, yoğun çalışma programları ve motivasyon eksiklikleri gibi nedenlerden dolayı düzenli deşifre çalışmaları yapmadığını, bazıları ise düzenli bir şekilde yapmaya gayret ettiğini belirtmiştir.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Ulaşılan sonuçlar, teknik hazırlık çalışmalarının, deşifre becerisini geliştirdiği ve ders başarısına katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu kapsamda, öğrencilerin düzenli bir şekilde uygulayabileceği bir teknik hazırlık çalışmasının geliştirilmesi önerilmektedir.
2. Gitar eğitimcilerinin, öğrencileri düzenli deşifre çalışmaları yapmaya teşvik etmeleri önerilmektedir.
3. Gitar dersi içeriğine teknik hazırlık çalışmaları geliştirilerek bütünleşik olarak dahil edilmesi önerilmektedir.
4. Gitar eğitimcilerinin, deşifre becerileri konusunda literatürde var olan deşifre çalışmaları konusunda öğrencileri bilgilendirmeleri önerilmektedir.
5. Gitar eğitimi sürecinde, deşifre becerilerinin önemi konusunda, öğrencilerin bilgilendirilmesi önerilmektedir.
6. Öğrencilerin düzenli bir şekilde deşifre çalışmalarını etkileyen motivasyon ve yoğun çalışma koşulları göz önünde bulundurularak bireysel deşifre çalışma programları hazırlanması önerilmektedir.
7. Gitar öğretmenlerinin teknik hazırlık çalışmaları konusunda bilgilenebilmesi ve becerilerini geliştirmesi adına etkinlikler düzenlenmesi önerilmektedir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Araştırmanın, çalışma grubu değiştirilerek (farklı kurum, eğitim düzeyi, yaş düzeyi) farklı bir grup ile tekrarlanması önemli katkı sağlayabilir.
2. Daha genel sonuçlara göndermeler yapılabilmesi adına çalışma grubu genişletilerek yeni bir araştırma yapılabilir.
3. Gitar eğitimine yönelik farklı kaynaklardan teknik hazırlık çalışmaları hazırlanarak benzer bir çalışma yapılabilir.
4. Teknik hazırlık çalışmaları üzerinde farklı eğitim metotları kullanılarak sürecin izlendiği ve daha etkili metodun keşfedilmesine yönelik karşılaştırmalar yapılabilir.
5. Farklı enstrümanlar üzerinde benzer çalışmalar yapılarak, teknik hazırlık çalışmalarının etkisini ölçmek yararlı olabilir.
6. Teknik hazırlık çalışmaları yapay zeka tabanlı bir oyunla entegre edilerek farklı bir motivasyon süreciyle yeni bir araştırma yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Akkuş, R. (2000). Çalgı çalma alışkanlıkları. *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 107-111.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Avcı, N. (2016). *Eğitimde mutlak başarının yolları* (1. bs). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Bingöl, F. (2013). Klasik gitar eğitiminde parmak hazırlamalı seslendirme yöntemi. *Ekev Akademi Dergisi*, (56), 409-418.
- Bursal, M. (2017). *SPSS ile temel veri analizleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (27. bs). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2023). *Eğitim bilimsel araştırma yöntemleri* (34. bs). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. A. (2019). The effect of daily sight reading studies of the guitar students on sight reading and guitar performance. *Educational Research and Reviews*, 14(6), 228-239.
- Cangal, N. (2010). *Armoni* (5. bs). Ankara: Arkadaş.
- Cebiroğlu, K., Çetin, K., & Apaka, N. (2023). *Eğitimde başarıyı etkileyen faktörler* (1. bs; M. S. Arpınar, Ed.). İstanbul: Kriter.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2021). *Araştırma tasarımı: Nitel, nicel ve karma yöntem tasarımları* (5. bs; E. Karadağ, Ed.). Ankara: Nobel.
- Çilden, Ş. (2006, Nisan). Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde çalgı eğitiminin nitelik sorunlarının irdelenmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Dalkıran, E. (2011). Keman eğitiminde deşifre becerisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 54-63.
- Deniz-Nart, S. (2010). Deşifre şarkı söyleme ve koro eğitimine katkıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 134-142.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. bs). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elliott, C. A. (1982). The relationships among instrumental sight-reading ability and seven predictor selected variables. *Journal of Research in Music Education*, 30, 5-14.
- Elmas, Y. (1994). *Sorularla Gitar* (1. bs). İstanbul: Pan.

- Ergin, E. (2016). Klasik gitar eğitiminde karşılaşılan önkol hastalıklarına ilişkin öğrenci görüşleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 5(2), 1-14.
- Ergin, E., & Durak, Y. (2016). Bilişüstü özdüzenlemenin deşifre çalma becerisine ve deşifre çalma tutumuna etkileri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 131-158.
- Erim, A., & Yöndem, S. (2007). Türkiye’de klasik gitar eğitiminde kullanılan başlangıç metotlarından bazılarının öğretmen-öğrenme süreçleri açısından karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(14), 90-109.
- Eymen, U. E. (2007). *SPSS 15.0 veri analiz yöntemleri*. İstatistik Merkezi Yayınları. Geliş tarihi gönderen http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analiz_i.pdf
- Faraj, B. K. (2018). *Klasik gitar eğitiminde zihinsel uygulamanın deşifreye etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Fenmen, M. (1997). *Müzikçinin el kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Güneş, N. (2023). *Eğitimde başarıyı etkileyen faktörler* (1. bs; M. S. Arpınar, Ed.). İstanbul: Kriter.
- Henry, M. L. (2011). The effect of pitch and rhythm difficulty on vocal sight-reading performance. *Journal of Research in Music Education*, 59(1), 72-84.
- Kanneci, A. (1988). *Klasik Gitar Metodu*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (38. bs). Ankara: Nobel.
- Kaya, A. (2023). *Gitar eğitiminde çevrilmiş öğrenme modeline yönelik uygulamaların başarı ve kalıcılığına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kaynar, M. C. (2020). *Gitar eğitiminde deşifre becerilerinin geliştirilmesi konusunda uzman görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin uygulamasına yönelik bir deneme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Kolaoğlu, S. (2019). *Klasik gitar eğitiminde kullanılan on etüdüün melodik, armonik, ritmik ve teknik yönden incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kopiez, R., Claus, W., Uwe, L., & Ji, I. L. (2006). Classification of high and low achievers in a music sight-reading task. *Psychology of Music*, 34(1), 5-26.
- Köklü, N. & Büyüköztürk, Ş. (2000). *Sosyal bilimler için istatistiğe giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Köse, Y. (2013). *Piyano eğitiminde hızlı deşifre teknikleri üzerine bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Kurtuldu, M. K. (2014). Pişano ğrencilerinin deşifre becerileri ile pişano dersi başarılarının karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 11-23.
- Kurtuldu, M. K., & Odabaş, E. (2017). Pişano ğrencilerinin armoni dersi başarıları ile deşifre becerilerinin incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 5(2), 187-197.
- Kurtuldu, M. K. (2015). Pişano ğrencilerinin öğrenme stilleri ile deşifre çalma becerilerinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3).
- Küçükosmanoğlu, H. O. (2015). N.E.Ü. A.K.E.F. G.S.E.B. müzik eğitimi a.b.d. klasik gitar ğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bireysel çalgı (klasik gitar) dersi başarılarına etkisi. *Umad uluslararası hakemli müzik araştırmaları dergisi*, 2(3), 12-24.
- Küpana, M. N. (2012). Pişanoda deşifre öğretimi programının müzik öğretmeni adaylarının pişano dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41), 183-194.
- Lovorn, T. (2016). The effect of writing solfège syllables into choral repertoire on the sight-reading ability of high school choir students. *Texas Music Education Research*, 15-24.
- Macknight, C. B. (1975). Music of reading ability beginning wind instrumentalists after melodic instruction. *Source: Journal of Research in Music Education*, 23(1), 23-34.
- Özdemir, M. (2014). *Müzik öğretmenliği klasik gitar eğitimi dersi için eklektik bir model önerisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, M., & Şenoğlu-Özdemir, C. (2017). Başlangıç seviyesi klasik gitar eğitiminde tablature sisteminin etkililiğı. *Uluslararası sosyal araştırmalar dergisi*, 10(50), 565-571.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Özer, B., & Yiğit, N. (2011). Pişano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması. *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 39-49.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitimi alan lisans ğrencilerinin kullandıkları çalışma taktikleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 439-453.
- Öztutgan, K. (2018). Klasik gitar için geliştirilen bölgesel deşifre metodunun etki düzeyinin belirlenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 79, 299-312.
- Öztutgan, K., & Akbulut, F. (2019). Müzikal deşifrenin boyutları ve etken faktörleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Art-e Sanat Dergisi*, 12(23), 65-87.
- Özyörük, E., & Özgür, Ü. (2018). Başlangıç gitar eğitiminde sağ el öncelikli öğretimin ğrenci başarısına etkisi. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 12(22), 83-94.
- Pallant, J. (2015). *SPSS kullanma kılavuzu, SPSS ile adım adım veri analizi*. (S. Balcı ve B. Ahi, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pehlivan, O., & Tanınmis, G. E. (2023). Opinions of string instrument students of music education department on sight reading. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education*, 4(2), 57-71.

- Petty, C., & Henry, M. L. (2014). The effects of technology on the sight-reading achievement of beginning choir students. *Texas Music Education Research*, 23-28.
- Pike, P. D., & Shoemaker, K. (2013). The effect of distance learning on acquisition of piano sight-reading skills. *Journal of Music, Technology and Education*, 6(2), 147-162.
- Say, A. (2009a). *Müziğin kitabı* (4. bs). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2009b). *Müzik sözlüğü* (3. bs). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sözer, V. (1996). *Müzik ansiklopedik sözlük* (4. bs). İstanbul: Remzi.
- Sungur, O. (2009). Korelasyon analizi. Kalaycı, Ş. (Ed.). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Syahril, E. N. A., & Arifin, A. (2022). Behavioral difficulties in sight-reading: a quantitative study on uitm classical guitarist students. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 16(1), 708-728.
- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri* (2. bs). Ankara: Müzik Eğitimi.
- Tez, Z. (2022). *Müzik ve müzik aletlerinin kültürel tarihi*. İstanbul: Doruk.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (3. bs). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uludağ, A. K. (2015). Okul çalgıları (gitar) eğitimi dersinde ekip çalışmasına dayalı stratejiler ve öğrenci başarı düzeylerine etkisi. *Journal of Education*, 30(3), 147-159.
- Uluocak, S. (2014). *Klasik Gitar Tarihi - III*. İstanbul: Doruk.
- Uyan, M. O. (2012). *Lisans düzeyindeki gitar öğrencilerinde ön dinlemenin deşifre performansına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Waters, A. J., Townsend, E., & Underwood, G. (1998). Expertise in musical sight reading: A study of pianists. *British Journal of Psychology*, 89(1), 123-149.
- Wuestefeld, B. (2007). *Classical guitar instruction for the pre-college classroom* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Columbus State University. Retrieved from https://csuepress.columbusstate.edu/theses_dissertations/24
- Yalçın, G., & Albuz, A. (2010). Gitar uygulamalı armoni öğretiminin öğrenci bilgi ve performans düzeyine etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Fine Arts*, 7(1), 35-49.
- Yokuş, T. (2010). Dizgeli eğitime dayalı gitar dersi öğretim programının öğrencilerin başarı düzeyine etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 139-156.
- Yokuş, T. (2021). The effect of metacognitive strategies-based teaching practice in guitar education on performance achievement. *Psychology of Music*, 49(6), 1605-1619.

8. EKLER

Ek 1. Deşifre Çalma Becerileri Uygulamasına Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Değerli öğrenciler, birinci dönem gitar dersi kapsamında yapmış olduğumuz deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik ilave çalışmalar (ders içi egzersizler ve ev ödevleri) hakkında ve genel olarak deşifre çalışmaları hakkında görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Aşağıdaki soruları içtenlikle yanıtlamanız, çalışma için önemlidir.

Geçtiğimiz dönem deşifre becerileri geliştirmek için yapılan ödev ve ders içi çalışma uygulamalarının size katkı sağladığı düşünüyor musunuz?

a) Cevabınız evet ise hangi özelliklerinize katkıda bulunduğunu düşünüyorsunuz?

.....

b) Cevabınız hayır ise neden katkı sağlamadığını düşünüyorsunuz?

.....

Gitar ile deşifre çalışması yapmak sizce önemli ve gerekli midir?

a) Cevabınız evet ise neden gereklidir, hangi katkıları sağlar?

.....

b) Cevabınız hayır ise neden gerekli olmadığını düşünüyorsunuz?

.....

Düzenli olarak deşifre çalışması yapıyor musunuz?

a) Cevabınız evet ise hangi çalışmaları ne kadar süre içerisinde yapıyorsunuz?

.....

b) Cevabınız hayır ise neden yapmayı tercih etmiyorsunuz?

.....

Sizce deşifre çalışması yapmak genel olarak teknik gelişime mi müzikal gelişime mi yoksa her ikisine mi katkı sağlar?

.....

Sizce gitar derslerinde deşifre çalma çalışmalarına yer verilmeli midir? neden?

.....

Ek 2. Ön-Test Aşaması İçin Hazırlanan Deşifre Etütlerin Kapsam Geçerliliğinin Sağlanmasına Yönelik Hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu görüş alma formunda müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar olan öğrencilerin gitar deşifre çalma becerilerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış 3 farklı sınıf düzeyindeki etütler bulunmaktadır. Etütlerin sınıf seviyelerine uygunluğu konusunda alan uzmanlarının görüşleri istenmektedir.

SORULAR

1. Birinci resimdeki etüt, lisans 2. Sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

.....

2. sınıf deşifre

Mustafa Cem Kaynar

The musical score is for a 2nd grade guitar exercise. It is written in 2/4 time and consists of four staves. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written in the treble clef, and the bass line is written in the bass clef. The melody includes triplets and a 4-measure rest. The bass line includes a triplet and a 4-measure rest. The second staff continues the melody and bass line. The third staff continues the melody and bass line. The fourth staff continues the melody and bass line. The score is labeled 'i m a' at the beginning and 'p' at the end.

Ek 2'nin devamı

2. İkinci resimdeki etüt, lisans. Sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

3. sınıf deşifre

Mustafa Cem Kaynar

The musical score is written for a single melodic line in 2/4 time. It consists of four staves of music. The first staff has lyrics 'a m i' and 'i m a' above it. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and rests, with some notes marked with 'p' (piano) and 'f' (forte). The second staff starts with a measure number '5'. The third staff starts with a measure number '9'. The fourth staff starts with a measure number '13'.

Ek 2'nin devamı

3. Üçüncü resimdeki etüt, lisans 4. Sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

4. sınıf deşifre

Mustafa Cem Kaynar

The musical score is written in 2/4 time and consists of four staves. The first staff starts with a piano (p) dynamic and a 0 finger number. The second staff has a 3 finger number. The third staff has a 3 finger number and a 1 finger number. The fourth staff has a 3 finger number. The score includes various musical notations such as notes, rests, and fingerings.

4. Yukarıdaki eserler açısından, deşifre performansının değerlendirmesi aşamasında sağlıklı veri elde edebilmek için, ilk çalma mı yoksa ikinci çalma mı değerlendirilmelidir?

Ek 3. Son-Test Aşaması İçin Hazırlanan Deşifre Etütlerin Kapsam Geçerliliğinin Sağlanmasına Yönelik Hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu görüş alma formunda müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve bireysel çalgısı gitar olan öğrencilerin gitar deşifre çalma becerilerini tespit etmeye yönelik hazırlanmış 3 farklı sınıf düzeyindeki etütler bulunmaktadır. Etütlerin sınıf seviyelerine uygunluğu konusunda alan uzmanlarının görüşleri istenmektedir.

SORULAR

1. Birinci resimdeki etüt, lisans 2. sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

.....

2. sınıf deşifre - II

Mustafa Cem Kaynar

The musical score is for a guitar exercise titled '2. sınıf deşifre - II' by Mustafa Cem Kaynar. It is written in 2/4 time. The melody is on the treble clef staff, and the bass line is on the bass clef staff. The melody starts with a 'p' (piano) dynamic. The score is numbered 1, 5, 9, and 13 at the beginning of each staff. The melody consists of eighth and quarter notes, with some triplets. The bass line consists of chords and single notes. The score ends with a double bar line.

Ek 3'ün devamı

2. İkinci resimdeki etüt, lisans 3. sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

3. sınıf deşifre - II

Mustafa Cem Kaynar

The musical score is written on four staves in 2/4 time. The first staff contains the lyrics 'i m a', 'a m', and 'i m' above the notes. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, with some rests. The second staff continues the melody with more eighth and sixteenth notes. The third staff features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests. The fourth staff concludes the piece with a final cadence. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4.

Ek 3'ün devamı

3. Üçüncü resimdeki etüt, lisans 4. sınıf düzeyinde deşifre çalma becerilerini ölçmek için uygun mudur? Değilse neden değildir? (teknik, ses aralığı vb.) belirtiniz.

4. sınıf deşifre-II

Mustafa Cem Kaynar

4. Yukarıdaki eserler açısından, deşifre performansının değerlendirmesi aşamasında sağlıklı veri elde edebilmek için, ilk çalma mı yoksa ikinci çalma mı değerlendirilmelidir?

Ek 4. Deşifre Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı

[illegible]

Ek 4'ün devamı

Ölçüt	En İyi <i>Puan: 18-20</i>	İyi <i>Puan: 15-17</i>	Orta <i>Puan: 10-14</i>	Zayıf <i>Puan: 0-9</i>
Teknik (20 Puan)	Hatasız, kusursuz teknik. <i>Puan: 18-20</i>	Küçük hatalar, genel olarak iyi. <i>Puan: 15-17</i>	Belirgin hatalar mevcut. <i>Puan: 10-14</i>	Teknik yeterlilik zayıf. <i>Puan: 0-9</i>
Temiz Seslendirme (20 Puan)	Tüm notalar net ve temiz. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük ses hataları mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Belirgin ses hataları mevcut. <i>Puan: 5-6</i>	Temizlik çok zayıf. <i>Puan: 0-4</i>
Ritmik Bütünlük (10 Puan)	Ritim tamamen doğru. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük hatalar mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Belirgin ritmik hatalar. <i>Puan: 5-6</i>	Ritim tamamen hatalı. <i>Puan: 0-4</i>
Melodik Bütünlük (10 Puan)	Melodi akıcı ve doğru. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük hatalar mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Belirgin hatalar mevcut. <i>Puan: 5-6</i>	Melodi zayıf veya eksik. <i>Puan: 0-4</i>
Pozisyon Algısı (10 Puan)	Geçişler kusursuz. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük geçiş hataları mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Belirgin geçiş sorunları mevcut. <i>Puan: 5-6</i>	Geçişler hatalı. <i>Puan: 0-4</i>
Sağ-Sol El Koordinasyonu (10 Puan)	Eller tamamen uyumlu. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük uyumsuzluklar. <i>Puan: 7-8</i>	Belirgin uyum sorunları mevcut. <i>Puan: 5-6</i>	Eller tamamen uyumsuz. <i>Puan: 0-4</i>
Deşifre Hızı (10 Puan)	Hızlı ve doğru. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük eksiklikler mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Yavaş ve hatalı. <i>Puan: 5-6</i>	Çok yavaş ve yanlış. <i>Puan: 0-4</i>
Nüans (10 Puan)	Nüanslar kusursuz. <i>Puan: 9-10</i>	Küçük eksiklikler mevcut. <i>Puan: 7-8</i>	Nüanslar kısmen doğru. <i>Puan: 5-6</i>	Nüanslar tamamen eksik. <i>Puan: 0-4</i>

Ek 5. Dönemlik İzleme ve Kontrol Listesi

Haftalar	Deşifre Eserleri Teslim Edildi	Ev Ödevi Teslim Edildi	Derslerde Uygulama Yapıldı	Haftalık Görüşme Gerçekleşti	Ön Test Videoları Alındı	Son Test Videoları Alındı
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						

Not (Olası extra durumlar ve/veya aksamalar):

Ek 6. Teknik Hazırlık Çalışmalarında Kullanılan Etütler

Lección No. 20 A. Cano

Three staves of musical notation for guitar exercises. The first staff contains five measures of eighth-note patterns with fingerings (i, m, i) and dynamics (p). The second staff contains six measures, including a double bar line and a key signature change to one sharp (F#). The third staff contains five measures, ending with a double bar line. Fingerings (i, m) and dynamics (p) are indicated throughout.

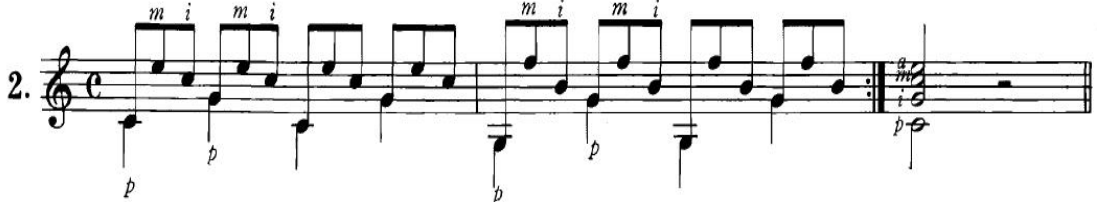
Lección No. 16 N. Coste

Three staves of musical notation for guitar exercises. The first staff contains five measures of eighth-note patterns with fingerings (i, m) and dynamics (p). The second staff contains six measures, including a double bar line and a key signature change to one sharp (F#). The third staff contains five measures, ending with a double bar line. Fingerings (i, m) and dynamics (p) are indicated throughout. The word "Fin" is written above the second staff, and "D.C. al Fin" is written below the third staff.

Two staves of musical notation for a Prelude. The first staff contains five measures of eighth-note patterns with fingerings (i, m, a) and dynamics (f). The second staff contains six measures, including a double bar line and a key signature change to one sharp (F#). Fingerings (i, m, a) and dynamics (f) are indicated throughout. The word "Prelude" is written above the first staff.

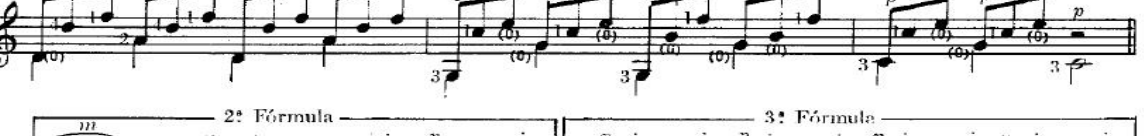
Ek 6'nın devamı

1.

2.

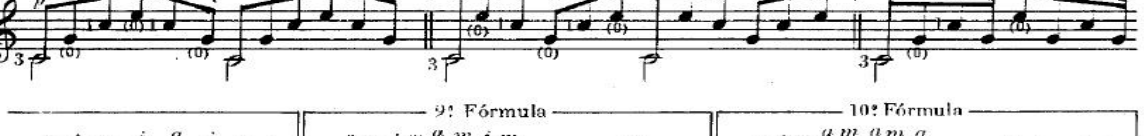
1.ª Fórmula

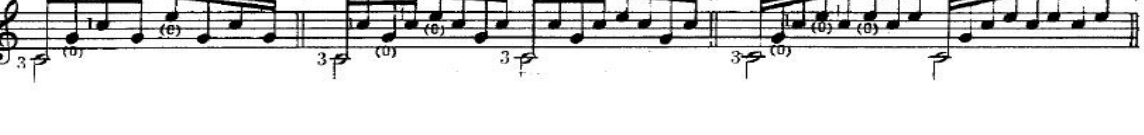
2.ª Fórmula

3.ª Fórmula

4.ª Fórmula

5.ª Fórmula

6.ª Fórmula

7.ª Fórmula

8.ª Fórmula

9.ª Fórmula

10.ª Fórmula

Ek 6'nın devamı

1. *i m a a m i*

2. *m i m i m i m i*

3. *i m a m i m a m i m a m i m a m i*

4. *a a a a a a a a*

Lección No. 21 D. Aguado

1. *i*

2. *i*

3. *i*

4. *i*

Ek 6'nın devamı

Allegretto

Lección No. 27 D. Aguado

Ek 6'nın devamı

Lección No. 33 D. Aguado

First system of musical notation for Lección No. 33 D. Aguado. It consists of four staves of music in G major, 4/4 time. The notation includes various fingerings (i, m, a, 1, 2, 3, 4), dynamics (p), and articulation marks like slurs and accents. The first staff ends with a repeat sign.

Second system of musical notation for Lección No. 33 D. Aguado. It consists of five staves of music in G major, 4/4 time. The tempo is marked "Andante". The notation includes various fingerings (i, m, a, 1, 2, 3, 4), dynamics (p, mf, f, dim., pp), and articulation marks like slurs and accents. The second staff has a dashed line indicating a slur over a measure.

Ek 6'nın devamı

Waltz *mf*

Lección No. 28 F. Carulli

BA 9503

D. C. al Fine

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

*****, ***** yılında ***** doğdu. İlköğretime Çarşıbaşı Gazi İlköğretim okulunda başladı. Lise eğitimini Vakfıkebir Anadolu Lisesinde tamamlayarak 2012 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında eğitim almaya hak kazandı ve lisans eğitimine başladı. Lisans eğitimi sırasında Erasmus öğrenci değişim programıyla bir dönem Macaristan'ın Eger şehrinde bulunan Eszterhazy Karoly Foiskola'da eğitim aldı. Lisans eğitimini 2016 yılında bitiren KAYNAR, ardından Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaya hak kazandı. 2020 yılında yüksek lisansını bitirdikten sonra Trabzon üniversitesinde müzik eğitimi alanında doktora eğitimine başladı. 2022 yılından beri Çorlu Bilim ve Sanat Merkezinde öğretmen olarak çalışma hayatına devam etmektedir. Kaynar İngilizce bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : *****

E-Posta : *****

Tel : *****